



Saulėta, šilčia.
Saulė teka 7:17, leidžiasi 4:29.

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVII

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Gruodžio-December 31 d., 1970 m.

Kaina 10c

307

KONGRESAS PADIDINS SENATVĖS PENSIJAS

KAIP PRASIDĖJO RIAUSĖS ŠTETINE?

Milicija ėmė šaudyti į žygiuojančius darbininkus

ŠČECIN. — NYT praneša iš Ščecino, buvusio vokiečių Štettino, apie darbininkų riaušių smulkmenas. Darbininkų riaušės nutilo, streikai pasibaigė, tačiau nepasitenkinimas ir pyktis pasiliko. Apie laivų dirbtuvių streiką ir neramumus papasakojo tų dirbtuvių metalo virintojas Tadeušas, pavadė neskelbiamai. Jis papasakojo, kad gruodžio 17 d. laivų statybos dirbtuvėse buvo neramu. Darbininkai stoviniavo grupėmis ir svarstė tik ką iš Varšuvos paskelbtą žinią, kad kurias ir maisto produktai pabranginami. Darbininkų pasikalbėjimai prasidėjo ketvirtadienį, tuoj po pietų pertraukos. Mitinge buvo nutarta mesti darbą ir eiti visiems prie komunistų partijos būstinės paklausti miesto partijos sekretoriaus Welascko pasiaiškinimų apie kainų pakėlimą.

Darbininkams gatvėje ramiai bežygiuojant, staiga pasirodė dideli milicijos būriai, kurie ėmė šaudyti į darbininkus. Po pirmų salvių Tadeušas pamatė ant gatvės gulinčius darbininkų lavonus ir matė kitus darbininkus mušančius milicininkus. Nuėję prie partijos pastato darbininkai jėjo į vidų ir netrukus ėmė pro langus mesti kėdes, stalus, popierius. Vieni baldai buvo sukruti ir krūvą ir uždegtas laivas. Netrukus pradėjo degti ir partijos rūmai.

Darbininkų mūša pasilikusi Zolnierza Polskiego aikštėje, prie partijos rūmų iki sutemos, tada atvažiuojo šarvuotieji, tačiau matydami 10,000 minia, jie nežinojo, ką daryti. Viena grupė bandė uždegti Malopolskaja gatvėje milicijos įstaigą, tačiau milicija šaudė nuo stogų ir darbininkai išsiskirstė. Čia buvo daug užmuštų. Kitos grupės suėdė no pasų įstaigą ir darbo unių rūmus. Buvo bandymų pulti miesto tarybos rūmus ir kalėjimą, tačiau čia buvo sutrauktos stiprios milicijos jėgos ir jų užimti nepavyko.

Tadeušas su draugais užėmė savo dirbtuves, ir čia išbuvo tris dienas. Jų šeimos atnešdavo darbininkams maisto. Panašūs sėdėjimo streikai vyko visose imonėse. Po trijų dienų partijos pareigūnai pradėjo derybas. Jie žadėjo išvežti iš miesto tankus ir neieškoti kaltininkų dėl riaušių, po tų pažadų darbininkai ėmė sugrįžti prie darbo. Štetine žuvo tarp 30 ir 200 žmonių. Niekas nežina, kaip riaušės prasidėjo, nors naujas partijos bosas ir pažadėjo surasti su darbo žmonėmis bendrą kalbą.

◆ Prancūzijos pietuose ir centrinėje provincijoje prikrito tiek daug sniego, kad teko sustoti Sveikųjų Legijono sniego nuo kelių valyti. Užpūstyta 7,000 automobilių.



Po riaušių ir darbininkų streikų Lenkijoje buvo pakeičtas komunistų partijos pirminis sekretorius. Juo tapo Edward Giersek, užėmęs Gomulko vietą. Jis laikomas pramonės ir ekonominių reikalų specialistu.

IŠ VISO PASAULIO

MADRIDAS. — Daug vyriausybės ir pavienių asmenų protestuoja dėl Ispanijos teismo sprendimo, kuris šešiams baskams davė mirties bausmes. Protestus pareiškė Britų vyriausybė, Airija, Britų darbo partija, Italija, Vatikanas, italų uostų darbininkai, Genuos darbininkų unijos, Prancūzija, Hamburgo ir Vakarų Berlyno jaunimas, Venečuelos prezidentas, Nevados valstijos gubernatoriaus Paul Laxalt, kuris yra baskų kilmės ir Idaho, kur gyvena 12,000 baskų gubernatorių Samuelson.

MASKVA. — Dėl nuteistų Leningrado žydų protestus ir pasigallėjimo apeliacijas Kremliui pasiuntė sovietų mokslininkas Zacharovas, New Yorko meras Lindsay, buvęs ambasadorius Goldbergas, 900 Amerikos profesorų, amerikiečiai Nobelio premijos laimėtojai, šveicarijos vyriausybė, Britų Darbo partija, Kanados vyriausybė ir kt.

PARYŽIUS. — Prancūzijos lektuvai Mirage bus pradėti siųsti Libijon sausio mėn. pradžioje. Libija užsakė 110 lektuvų. Keturi bus išsiųsti sausio mėnesį, šeši-vasario ir toliau po vieną ar du per mėnesį. Prancūzija paruošė ir Libijos lakūnus.

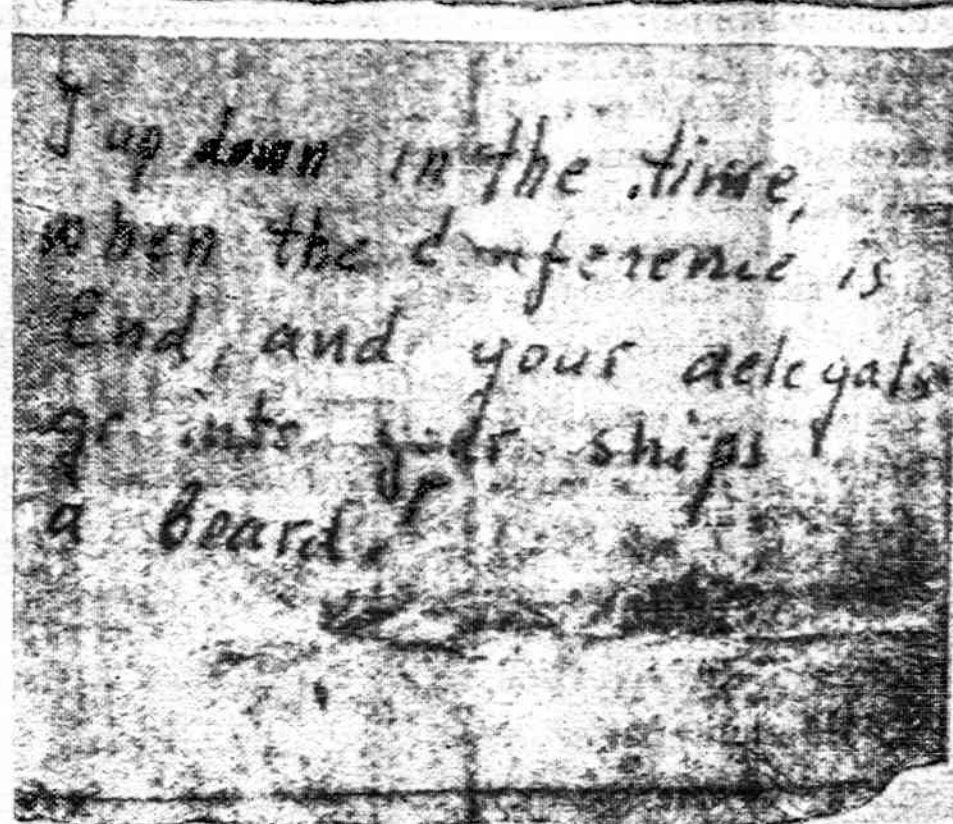
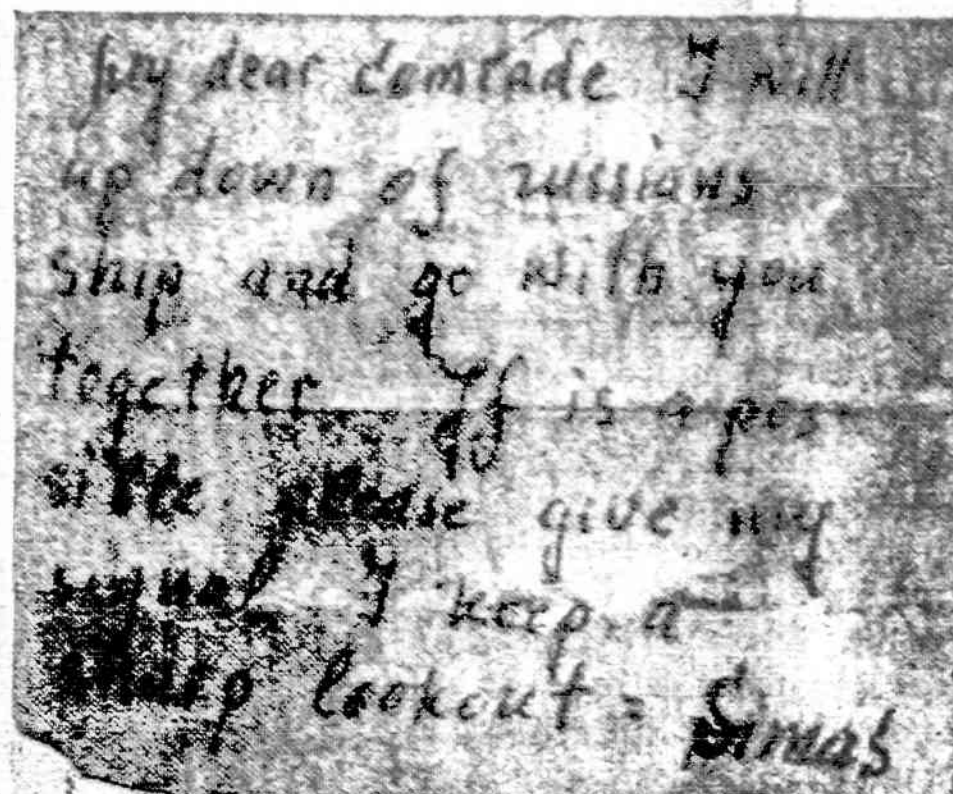
TAIPEJUS. — P. Vietname buvo suimtas ir slapta išsiųstas į Taipėjų vienas Tautinės Kinijos diplomatas, kuris šnipinėjęs komunistams.

Britai pradės decimalinę sistemą

LONDONAS. — Britanijos vyriausybė pradėjo plačią kampaniją supažindinti savo gyventojus su nauja pinigine sistema. Ji Britanijoje įsigalės nuo vasario 15 d. Jau dabar šalia senos sistemos naudojamos kai kuriuos naujos monetos.

Britai iki šiol turėjo gan komplikotą valiutą, kurios pagrindinis vienetas buvo svaras. Jis buvo dalinamas į 20 šilingų, kurių kiekvienas dar dalomas į 12 pensų. Krautuvėse buvo vartojama ginėjos sąvoka su 21 šilingu. Du šilingai sudarė floriną, du su puse šilingo — pusę kraunos ir penki — krauną. Ši sistema turėjo pusę penso ir trijų pensų monetas. Mokyklų vaikams ir turistams ši sistema sudarydavo nemažų sunkumų.

Naujos sistemos pagrindu pakeistas svaras, tačiau jis bus padalintas į 100 naujų pensų. Krautuvėse kurį laiką dar bus greta naujų monetų paliktos ir senos, tačiau paštas, valdžios įstaigos ir didesnės prekybos bendrovės vasario 15 d. pereis prie naujų monetų.



Simo Kudirkos laiško fotografija. Kudirka įkišo šį raštelį į cigarečių pakelį ir, jo laivui priplaukus prie Amerikos Pakrančių Sargybos laivo, numetė pakelį amerikiečių karininkui.

ADMIROLAS W. ELLIS AIŠKINASI ATSTOVŲ RŪMŲ PAKOMITETYJE

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmų pakomitetas, tęsdamas apklausinėjimus dėl Simo Kudirkos atidavimo rusams, antradienį labai nedraugiškai sutiko liudininkus admiralą William Ellis ir jo buv. štabo viršininką kapitoną Fletcher Brown. Iš šių karininkų pareiškimų pasitvirtino, kad jie tikrai buvo kalčiams dėl Kudirkos atidavimo. Kaip žinoma, abu minėti pareigūnai buvo iš Pakrančių Sargybos paleisti pensijon, nors Pakrančių Sargybos kvotos komisija buvo rekomendavusi karinį teismą abiem Bostono distrikto viršininkams. Tą rekomendaciją atmetė transporto sekretorius Volpe, sakýdamas, kad žala jau padaryta, iš jos pasimokyta ateitį, todėl teismas nieko gero nebeduotų.

Pakomitečio pirmininkas Hays (D., Ohio) spyrė admiralą Ellis pasiaiškinti, kodėl jis nepagalvojo, kad rusai savo pabėgusį jūneivį skaudžiai nubaus, kad jo gyvybei gresia pavojus: „Ar Tamsta neskaitai laikraščių?, klausė Hays. „Iš kur Tamsta galvoji, kad jie nesielgia kaip barbarai?“. Admirolas Ellis atsakė negalvojęs, kad rusai žudė žmones. Jam daugiausia rūpėjo nepakenkti deryboms dėl geltonuočių menkių. Jam atrodė, kad vykstant deryboms dėl žuklės, tokiose aplinkybėse nebūtų naudinga vartoti „Vigilant“ laivą kaip prieglaudą politiniams pabėgėliams.

Admirolas pareiškė pakomitečiui, kad jo patarimas buvo gan stiprus. Per pirmą telefoninį pasikalbėjimą admirolas pareiškė „Vigilant“ kapitoniui, kad jei pabėgėlis užliptų ant laivo, kaip prieglaudą politiniams pabėgėliams.

SPRINGFIELDAS. — Illinois gubernatorius Ogilvie paskelbė, kad ateinančiais metais Illinois keliais statyti ir gerinti bus išleista rekordinė 488.7 milijonų dol. suma.

KUALA LUMPUR. — Malajzija pergyvena didelių potvynių, kuriuose 7,000 žmonių neteko savo namų.



LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
„NAUJIENŲ“ SKAITYTOJAMS, BIZNIERIAMS,
PROFESIONALAMS, BENDRADARBIAMS IR
VISIEMS GEROS VALIOS ŽMONĖMS LINKI
NAUJIENOS

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Dr. Kazys Bobelis, Alto pirmininkas, pasiuntė transporto sekretoriui ilgą telegramą dėl pakrančių sargybos vadų apklausinėjimo ir nutarimo neruošti jiems teismo.

◆ Ispanijos generalisimas Franco pakeitė karinio teismo bausmės baskams ir nė vienas nebus sušaudytas. Kalėjime laikomi baskai pareiškė, kad jie norėtų mirti už savo krašto laisvę.

◆ Vakar Pietinėje Karolinoje buvo palaidotas kongresmanas Mendel Rivers. Jo laidotuvis irgi prisidėjo prie kongreso darbų suvėlinimo, nes jose dalyvavo daug kongreso narių.

◆ Amerika perdavė Pietų Vietnamui 125 upių patrulinių laivų ir daugiau savo laivyno Vietnamo viduje neturės. P. Vietnamas savo karo laivų skaičiumi yra 10-tas pasaulyje.

◆ Šiandien sovietų apeliacinis teismas klausia kaltintųjų pareiškimų 11-kos Leningrado gyventojų, iš jų 9 žydų byloje. Vakar įtikinamai kalbėjo kaltinamųjų advokatai.

◆ Senatas priėmė gynybos lėšų įstatymą. Prieš balsavo tik du sen. Goodel ir sen. Gore. Abu jie pralaimėjo paskutinius rinkimus.

◆ Arkansas gubernatorius Rockefelleris atleido mirties bausmės 15 vyrų, kurie buvo nušauti mirti. Devyni jų, trys baltai, šeši juodi, nuteisti už žmogžudystes ir šeši, visi juodi, — už baltų moterų išprievartavimą. Bausmių pakeitimas sukėlė kritiką, nes gubernatorių už dviejų savaitių išsena iš pareigų, nes pralaimėjo lapkričio 3 d. rinkimus.

Keblus klausimas Illinois senate

SPRINGFIELDAS. — Naujai išrinktame Illinois senate yra 29 demokratų ir 29 respublikonai. Ilgai buvo svarstomas, kaip reikės išrūti klausimus, jei balsai pasidalintų lygiomis. Demokratai aiškino, kad Paul Simons, gubernatoriaus padėjėjas, kuris pirmininkauja senatui, galės mesti savo balsą ir nusverti. Respublikonai su tuo aiškinimu nerūpėjo sutikti.

Valstijos prokuroras William Scott paskelbė savo legalinį aiškinimą, kuris sako, kad Paul Simon galės balsuoti sprendžiant senato organizacinius reikalus ir įsikišti balsuojant dėl papildymų įstatymuose, tačiau jis negalės naudoti savo balso leidžiant valstijos įstatymus. Šis sprendimas duoda vilčių demokratams, kad jie kontroliuos senatą Springfielde.

SPRINGFIELDAS. — Illinois gubernatorius Ogilvie paskelbė, kad ateinančiais metais Illinois keliais statyti ir gerinti bus išleista rekordinė 488.7 milijonų dol. suma.

KUALA LUMPUR. — Malajzija pergyvena didelių potvynių, kuriuose 7,000 žmonių neteko savo namų.

SENATAS PRIĖMĖ 100 DOL. MINIMUMĄ

Padidės ir socialinio draudimo mokesčiai

WASHINGTONAS. — Senatas nutarė padidinti socialinio draudimo pensijas 10%, tačiau yra sunku tikėtis, kad šis įstatymas būtų užbaigtas prieš naujo kongreso pradžią. Kadangi Senato ir Atstovų Rūmų projektai pensijų padidinimui gerokai skiriasi, gali nebeužtekti laiko įstatymui priimti. Ir taip kongresas dirba nuo 9 val. ryto iki nakties, skubėdamas užbaigti darbus per kelias likusias dienas. Didžiausias skirtumas tarp senato ir Atstovų Rūmų projektų liečia pensijų minimumą. Dabartinį minimumą 65 dolerius Atstovų Rūmai siūlo pakelti iki 67.50 dol., o senatas priėmė minimumą — 100 dolerių. Abiejų rūmų konferencijos komitetas bandys suderinti skirtingus projektus.

Kambodija kaltina Saigono vyriausybę

SAIGONAS. — Nors Kambodija ir P. Vietnamas yra sąjungininkai bendroje kovoje prieš komunizmą, tarp jų dažnai iškyla nesupratimų. Neseniai Kambodija skundėsi dėl vietnamiečių kareivių elgesio su kambodjiečiais gyventojais. Tiriama gandai, kad P. Vietnamo ūkininkai keliami į Kambodijos ūkius, kuriuos apleido Kambodijos gyventojai.

Naujausias incidentas liečia žibalo ir gazolino pristatymą. Kada komunistai atkrito Kompong Som žibalo valyklą, Kambodijai ėmė trukti skysto kuro. Jo buvo prašyta iš Saigono, tačiau po kelių pristatymų, žibalo tiekimas nutrūko.

Saigono ekonominių reikalų ministeris aiškina, kad Mekong upė pristatyti žibalo nėra taip lengva. Laivus reikia lydyti kariniams laivams. Net keturios ministerijos turi bendradarbiauti, organizuodamos žibalo siuntas. Kyla įvairiausių problemų. Iki šiol keturiais konvojais buvo pasiųsta apie 2 milijonai galonų.

Kambodija kaltina Saigono biurokratus dėl žibalo siuntų nepastovumo.

Kietos Izraelio ir arabų pozicijos

KAIRAS. — Egipto prezidentas Sadatas, išgirdęs Izraelio pareiškimą norą pradėti taikos derybas ir susipažinęs su Izraelio sąlygomis, pakartojo savo grąsinimą, kad Egiptas daugiau nebesutiks su karo pailaupu praeisimui ir vasario 5 d. pradės išlaisvinimo karą. Geriau esą mirti liaisvinant savo žemes, negu priimti ant kelių atsiklaupus Izraelio ir Amerikos sąlygas.

Prezidentas Sadatas galvoja, kad Izraelis grįžta į derybas tik norėdamas išvengti karo, siekdamas prastėti paliaubas. Jis įsakė Egipto valdžiai ir kariuomenei ruoštis karui ir sudaryti visus reikalingus planus.

Izraelio premjerė parlamente pareiškė, kad Izraelis neišvės nė vieno savo kareivio iš okupuotų žemių, kol arabų vyriausybės nesutiks su taikos sutartimi. Izraelis noris taikos ir konflikto su arabais užbaigimo, tačiau jis turi baigtis sutartimi.

HONG KONGAS. — Komunistinė Kinija pakartojo savo pareiškimą, kad visi vandenynė esą žemės turtai, mineralai ir nafta priklauso Kinijai. Kinų pareiškimas liečia naftos gręžinius net 350 mylių nuo kranto ir 150 mylių nuo Tautinės Kinijos.

Be pensijų pakėlimo senato projektas turi ir pensininkams leidžiamų uždirbti sumų pakėlimą iš 1,680 dol. per metus iki 2,400 dol. Bus padidintos pašalpos akliems ir invalidams, nesulaukusiems 21 metų amžiaus. Naujos pensijos būtų pradėtos mokėti balandžio mėn., tačiau pensininkai gautų padidinimus ir už ankstesniųjų mėnesius nuo sausio 1-mos.

Svarbus priedas abiejų rūmų projekte yra automatinis pensijų didinimas kiekvieną kartą kai pragyvenimo kainos pakyla 3 nuošimčius. Našlės gautų ne 82 nuošimčius savo mirusių vyrų pensijų, kaip dabar, bet visą 100%.

Nežinia ar kongresas įsuspės socialinio draudimo įstatymą priimti, tačiau nuo sausio 1-mos padidės mokesčiai socialiniam draudimui nuo 4.8% iki 5.2%. Vidutiniškai uždirbantiems tie mokesčiai padidės 60 centų per savaitę.

Pensininkai nuo liepos 1 dienos turės daugiau mokėti už medicare patarnavimus. Dabartinis 5 dol. 30 centų mokėjimas pakeliamas iki 5.60 dol. per mėnesį. Dėl to pakėlimo, kaip praneša sveikatos, švietimo ir šalpos departamentas, kalti yra gydytojai, kurie nuo pernai gruodžio mėn. pakėlė savo honorarus 7.1%, nors bendras pragyvenimo kainų pakilimas buvo 4.8%. Medicare kainos nuolat kyla. Jos 1966 m. buvo 3 dol. mėnesiui, 1968 m. jau 4 dol., o nuo liepos mėnesio bus 5.60 dol.

Senatoriaus Muskie kelionė į Europą

WASHINGTONAS. — Senatorius Edmundas Murkie, besirengdamas kandidatuoti į JAV prezidento vietą, šį sekmadienį pradeda kelionę po Europos šalis. Jis žada aplankyti Izraelį, Vokietiją, Egiptą. Kalbama, kad senatoriaus asistentai kreipėsi ir į Kremlį, kur senatorius norėtų susitikti su Kosyginu ir Brežnevu.

Prieš 1972 metų rinkimus sen. Muskie nori pakelti savo reputaciją, kaip užsienio politikos žinovą, demokratų partijos kalbėtoją taisyti užsienio reikalus. Jo patarėjais yra buvę diplomatai Averell Harriman ir Clark Clifford, o pagrindiniu koordinatorium yra Anthony Lake, 81 metų diplomatas, tik gegužės mėnesį pasitraukęs iš Tautinio Saugumo Tarybos štabo, protestuodamas prieš Nixono žygį Kambodijoje.

Dabartinis prezidentas Nixonas, besirengdamas 1968 metų rinkimams, irgi lankėsi Maskvoje, tačiau sovietų valdžios žmonės atsakė su juo susitikti. Tuo metu Nixonas pareiškė: „Matyt, vyriausybė be opozicijos nenori pripažinti kitos valstybės opozicijos partijos“.

ZIEMOS ŠVENČIŲ SVEIKINIMAI PENKIOMIS DEŠIMTIMIS KALBŲ

1. Auganiškai — Betarin arozo baray salnov.
2. Albaniskai — Kreshendalot dhe Motin e Gezuare.
3. Arabiskai — Atammana laka id el Milad Wa Sana Said.
4. Armeniskai — Shenoravor Nor Dari yev Pari Gadh-and.
5. Asyriskai — Eakokun Haw Brukha Ou Shutokun Brukha.
6. Baskiskai — Zoriontsu Egu-berri. Zoriontsu Urte.
7. Bulgariškai — Tcheshito Roydestvo Hristovo. Tchesh-tita Nova Godina.
8. Kataloniškai — Felic Nadal i Any Nuo.
9. Kiniškai — Kung Ho Hsin Hhi. Ching Chi Shen Tan.
10. Čekiškai — Prejeme Vam Vesele Vanoce a stasny No-vo Rok.
11. Daniškai — Glaedig Jul og Nytt Aar.
12. Olandiškai — Zalig Kerst-feet en een Gelukkig Nieu-jaar.
13. Eskimų kalba — Kwa-ana-towok Kusamasikelp-nun Kuwasin Nutahme Oogan-wami.
14. Estiškai — Roomsaid Joulu Puri Uut Aastat.
15. Etiopiškai — Melkham Ye-lidate Bealina Yedessita Ad-dis Amet Imegnifawotale-hu!
16. Suomiškai — Hyvaa Poulia. Onnellista Uuttia Vuotta.
17. Filipiniškai — Maligayang Pasko. Masaganang Bagong Taon.
18. Prancūziškai — Joyeux Noel et heureuse Annee.
19. Airiškai — (Gaelic Irish) —
20. Škotiškai (Gaelic Scot) — Nollag Chridheil; Blidhna mhath ur agus moran diubh.
21. Vokiškai — Froeliche Wei-nachten und ein Glueckliches Neues Jahr.
22. Graikiškai — Kala Christou-gena kai Eftikhes to Neon Ethos.
23. Havajiskai — Mele Kaliki-maka me Hauloi Makahiki hou.
24. Hebrajiškai — Mo'adim Le-simkha.
25. Vengriškai — Boldog Karac-sonyi is Ujevi Unnepekot.
26. Islandiškai — Gledileg Jol og Nyar.
27. Indoneziškai — Salamah Tahun Baru!
28. Itališkai — Buon Natale e felice Capo d'Anno.
29. Japoniškai — Shinnen Ome-deto. Kurisamasu Omedeto.
30. Latviškai — Priecigus Zie-mas Svetkus un Laimingu Jauno Gadu.
31. Lietuviškai — Linksmų šven-tų Kaledų ir Laimingų Nau-jų Metų.
32. Maltiečių kalba — Il-Milied it-Tajjeb. Is-Sena it-Tajba.
33. Navajų indėnų — Ya'they Kheshemish. Ya'tthey Na-Hi.
34. Nigeriečių — E ku odun Ke-resimesi ati odun titun.
35. Lenkų — Wesolych swiat Bozego Narodzenia i szcze-sliwego nowego Roku.
36. Portugalų — Feliz Natal e prospero Ano Novo.
37. Pueblo indėnų — Kana No-ffagoya hot Pleel Jamia Ah-na.
38. Rumanų — Sarbatori Feri-cite. La Multi Ani!
39. Rusiškai — Pozdravlyayu vas s prazdnikom Rozhdest-va Kristova i s Novim Go-dom.
40. Samoa kalba — La Maunia Le Kilisimasi. Ma Le Tau-saga Fou.
41. Serbų-kroatų — Sretam Bo-zie. Vesela Nova Godina.
42. Slovākų — Vesele Vianoce. A stastlivy Novy Rok.
43. Slovėnų — Vesele Bozicne! Sercno Novo Leto!
44. Ispanų — Feliz Navidad y

prospero Ano Nuevo.
45. Svahili — Furaha Nyingiza Siku-kuu. Raha Nyingiza Dphosa.
46. Švedų — Glad Jul och ett Gott Nytt Ar.
47. Turku — Yeni Yilinizi kut-har. Saadetler Dilerim.
48. Ukrainiečių — Veselykh Svyat i scaslivohe Novoho Roku.
49. Vietnamiečių — Mung Le Giang Sing, Cung Chuc Tan Xuan.
50. Velų — Nadolic Ilawen. Blwyddn Newdd Dda.

KADA PRASIDEDA NAUJI METAI?

Yra Žemėje vietų, kur per vieną dieną galima sutikti dvejus Naujus Metus

Mūsų metus sudaro planetos Žemės aplinkui Saulę apsisuki-mo ratas, o parą (24 valandas arba dieną ir naktį) sudaro mū-sų planetos pilnas apsisukimas aplink savo ašį. Para arba die-nos ir nakties 24 valandos reiškia, kad ne visur saulė pateka ar leidžiasi tuo pačiu metu ir ne visur tas pats įvykis įvyksta tuo pačiu metu. Kai vienur die-na baigiasi, kitur ji tik praside-da.

Naujos dienos momentas arba Laiko Juosta, oficialiai vadinama Tarptautinė Dato Linija (International Date Line), Že-mės globose yra sudariusi ma-tematikams daug galvosūkio. Ji yra išvesta išilgai Pacifiko oke-ano, pradedant šiaurėje, Arkti-ko okeane, nuo Vrangelio salos. Per Beringo sąsiaurį ir Beringo jūrą ta įsivaizduojanti linija yra išvesta didelių Z raidės ženklų, o nuo Aleutų salyno tiesia lini-ja eina palei 180-ji meridianą iki pusiaujo (ekvatoriaus), už kurio iki Samoa salų suka rytų pusę ir tarp 180 ir 165 meridi-ano eina iki Naujosios Zelandi-jos pietinio galo, iš kur vėl grįž-ta prie 180 meridiano ir išil-gai ji eina iki pat Ross jūros An-tarktikoje. Tai yra tikroji Že-mės laiko padalinimo juosta ir kai tos juostos rytų pusėje pir-madienis baigiasi, tai vakarinė-jos jos pusėje antradienis pra-sideda.

Šio meridiano "antipodas", ly-giai 12 valandų laiko skirtumu yra Greenvičo nulinis meridia-nas (dienovidis) arba Meridia-nas 0, tokį vardą gavęs iš Green-wich Observatorijos Anglijoje. Greenwich meridianas (dienovi-dis) yra išvestas iš Grenlandijos jūros Arktikoje eina per Angli-ją, Prancūziją, Afrikos vidurį ir Pietų Atlantą iki Antarktikos. Taigi, kai Greenwicho meridia-ne yra dienovidis, tai tarptauti-nės Datos meridianas yra vidur-naktis ir iš čia prasideda ne tik kiekviena nauja diena, bet ir kiekvienas nauji metai. Kaip "Die Abendpost" išveda, Centro Europoje Naujus Metus jau prieš 11 valandų bus atšventę, kuomet mes čia Amerikos Vidur-vakariuose pirmąją šampano taurę tebelėkime, taigi pagal Lietuvos laiką lygiai vienuoliktą valandą prieš pat pietus!

Kiekviena Žemės planetos vie-ta turi savo laiką, kurs matuo-jamas ir skaičiuojamas pagal saulės padėtį atitinkamame ilgū-mo meridiane. Aiškiau laiko skirtuma suprantama tie, kuriems tenka skristi per Atlantą rytų kryptimi, kai reikia kas 15 me-ridianų pavyrti savo laikrodė-

prospero Ano Nuevo.
45. Svahili — Furaha Nyingiza Siku-kuu. Raha Nyingiza Dphosa.
46. Švedų — Glad Jul och ett Gott Nytt Ar.
47. Turku — Yeni Yilinizi kut-har. Saadetler Dilerim.
48. Ukrainiečių — Veselykh Svyat i scaslivohe Novoho Roku.
49. Vietnamiečių — Mung Le Giang Sing, Cung Chuc Tan Xuan.
50. Velų — Nadolic Ilawen. Blwyddn Newdd Dda.

li po valandą pirmyn. Taigi, Fidži salų gyventojai ir Sovietų imperijos tremtiniai Sibire ry-tuose jau gyvens 1971 metus, kai mes dar tebevalgysime gruodžio 31 dienos pietus. Nuo 1,000 iki 1,660 kilometrų per valandą (priklausant nuo to, kokioje pla-tumoje į šiaurę gyvename) grei-čiu bėga mūsų laikas aplinkui Žemės kamuolį. Ameriką su Naujais Metais jis pasiekia, ku-met mūsų artimieji tėvynėje yra jau jo Naujų Metų išsimiegoję ir seniai sukilę, o Fidži salyno gyventojai Pietiniame Pacifike Naujus Metus sutinka sausio pirmos dienos gale patys pasku-tinieji, arba kitais pavyzdžiais Tonga salyno ir Rytų Sibiro prie Beringo sąsiaurio gyventojai ga-li tą pačią dieną atšvesti dvejus Naujus Metus, tik peržengdami per Tarptautinės Dato Juostą!

J. Pr.

Važma CTA vis keliama

apiplėšimai patys kyla

Chicago mokesčių mokėto-jai finansiniai paremia CTA, tai yra tranzito administraciją mokėdami algas 200 miesto policininkams, kas metai kaš-tuoja ekstra pusrėčio milijono dolerių, čia neskaitant jų automobilių ir susisiekimo sis-temos išlaidų ir tt. Miesto policininkams alga 1971 me-tams nustatyta po \$12,120.

CTA bosas George DeMent dar 1968 metais savo specialią CTA apsaugos policiją sumazi-no iki 54 vyrų ir jiems išakė saugoti ir ginti tik CTA auosa-vybę ir turtą, keleivių saugu-mą paliekant likimui. Kai tik banditai ir plėšikai apie tai iš-girdo, tuojau sekantį 1968 m. rugsėjo mėnesį buvo apiplėšta 70 autobusų šoferių, kai me-tais anksčiau per tą mėnesį bu-vo dar tik 12 šoferių apiplėši-mų.

Per 1968 m. spalio mėnesį įvyko keleivių ir šoferių api-plėšimų 106, tai 1967 per tą pa-tį mėnesį buvo tik 17 tokių api-plėšimų.

Kai 1968 m. lapkričio 22 d. trys paaugliai banditai autobu-se nušovė vieną moterį, paaš-kejo kad nuo tų metų sausio 1 d. iki lapkričio 25 dienos Chi-cagos susisiekimo priemonėse — autobusuose ir traukiniuose, apiplėšta 618 žmonių (1967 m. per tą laiką apiplėšti 368 žmo-nės.

"NAUJENOS" KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

DRAUGAS IR BIČIULIS

NEPASTOVI NAUJŲ METŲ DATA

Tik nuo Renesanso laikų įvesta sausio 1 d.

Senovės Romoje naujų metų išilmės buvo susietos su Satur-nalijomis, tai yra vaisingumo dievui Saturnui skirtomis šven-tėmis gruodžio mėnesio antro-jo pusėj, iš ko vėliau išsivystė šių dienų karnivalai. Pirmieji krikščionys, būdami griežtai as-ketai, labai nepalankiai žiūrėjo į tuos romėnų naujametinius lė-bavimus ir, suprantama, savo krikščioniškųjų naujų metų pra-džią stengėsi laikyti ko toliausiai nuo pagoniškųjų, tačiau pirmie-ji krikščioniškojo kalendoriaus terminai buvo gana supainioti. Ankstyboji bažnyčia nepriėmė Julijaus Cezario reformuotojo romėnų kalendoriaus, kuriame Naujų Metų pradžia buvo nu-statyta sausio pirmoji. Ji pasi-gamino nuosavą kalendorių — krikščioniškus metus, kurių pra-džia pradžioje buvo ypatingai nepastovi.

Tik Karolis Didysis (karalia-ves nuo 768 iki 814), pirmas at-kurtosios vakarinės Romos im-perijos imperatorius, pirmasis pravedė krikščioniškojo kalendo-

riaus reformą. Jis Naujų Metų pradžią nustatė ir jo įpėdiniai tos datos laikėsi — Marijos pra-dėjimo dieną kovo 25 d. Tik 10 šimtmetyje naujų metų data iš kovo 25 d. buvo perkelta į gruodžio 25 dieną, sujungiant naujus metus su Kristaus gimimo da-ta, nors ir ta data buvo labai netikra ir po daugelio kaitalo-jimų galutinai nustatyta tik se-ptintajame amžiuje. Tik Elzase išsilaikė naujųjų metų data, kaip paveldėta iš romėnų — sausio 1 diena. Ta diena krikščionių ka-lendoriuje buvo atžymėta kaip Jėzaus apipiaustymo diena.

Senasis Romos kalendorius grįžo ir įsigalėjo Renesanso me-tais, kartu su Romos teisės pri-siėmimu Vakarų Europoje 16 šimtmečiu. Pagaliau popiežius Gregorius XIII (1502—1585) pravedė naują krikščioniško ka-taliku kalendoriaus reformą ir Naujus Metus tik 1582 metais tvirtai įstatė į sausio pirmąją dieną, tačiau dar šimtus metų truko, kol klasiškasis romėnų



Jaunas čikagietis Jim Burke, atosto-gaudamas Naujoje Zelandijoje, suga-vo šią 445 svary žuvį.

kalendorius su savo datomis įsi-pilfietino Vakarų kultūros pasaui-lyje.

J. Pr.

SKAITYK PATS IR PARAGIN

KITUS SKAITYTI

NAUJENAS



SĖKMINGŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
visiems Naujienų skaitytojams ir geros valios
lietuviams linki

CHICAGOS LIETUVIŲ KESTUČIO PAŠALPOS
KLUBO VALDYBA IR NARIAI

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR GRAŽIŲ LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

visiems mielos pažinties čikagiečiams
ir visam Naujienų štabui
JADVYGA GRYBIENĖ ir WENETTA CHILDS

SOLANA BEACH HOTEL

101 No. Acacia, Solana Beach, California 92075
Tel.: 755-9942 — area Code 714

Kalifornijoje oras puikus, jūros vanduo šūrus, saulutė šildo kasdien, tai gera proga sveikatai pataisyti.

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdaro nuo 12 iki 5.

Nuo
1914 metų

Midland Savings aptar naują taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pastikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000

Frank Zogas, President



4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

5%

Passbook Savings
All accounts com-pounded daily — paid quarterly

6%

2 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

SAVE AT
Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747



OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday

6%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%
PER ANNUM

PASSBOOK ACCOUNT

Paid and Compounded Quarterly

NOW INSURED TO \$20,000.

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%
PER ANNUM

PASSBOOK ACCOUNT

Paid and Compounded Quarterly

NOW INSURED TO \$20,000.

CE 65th ANNIVERSARY

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Kas yra skonis?

"Dėl skonio nesiginėjama"

Kiekvienas žmogus turi savo skonį dėl kokio dalyko ar dalyko, todėl yra posakis: "Dėl skonio nesiginėjama". Romėnai taip pat sakė: "De gustibus non est disputandum". Skonio ir stiliaus sąvoka labai įvairi, tačiau šalia asmeniško skonio yra dar bendras skonis, susijęs su tauta bei kultūra. Vaikas neturi skonio, turi tik pomėgį, nes jis dar neturi supratimo apie literatūrą, meną ir apie pasaulį, kuriame turės gyventi. Išauklėtas žmogus savo tautos dvasioje, įsigyja savo skonį bei stilių pagal savo prigimtį bei išsilavinimą. Vienas, sakysime, mėgsta skaityti kriminalinės policijos romanus, antras — mėlės noveles, o trečias savo kailyje netveria dėl sporto ir t. t. Milijonai žmonių mėgsta futbolą ir gaišina laiką bespoksodami į žaidynes. Kitam gal darosi piktas, kad televizijoje kone visus metus rodo sporto žaidynes, nustumiant gerus vaidinimus į šalį. Šituo atveju žmonių pomėgis ir skonis yra bendras. Kai kurios tautos valgiuose turi bendrą skonį pvz. lietuviai daugumoje mėgsta kopūstų sriubą, italai "spagetus", lenkai savo dešromis garsūs.

Skonio dalykuose nėra krite-

rijaus, nes skonis yra subjektyvus reiškinys, kitam asmeniui gali atrodyti visiškai svetimas, net nepakenčiamas kito žmogaus skonis. Skonį reikia kultivuoti šviečiantis — studijuojant meną, skaitant gerą literatūrą, sekant vaidinimus, muziką, atsižvelgiant į tai, kuo žmogus daugiau domisi. Tai darydamas giliau supranta dalyką, jautriau reaguoją, teisingiau sprendžia kūrybinį darbą. Stilius kūryboje nors yra asmeninis dalykas, bet gali atkreipti ir kitų žmonių dėmesį; gali sutikti vieno ir antro žmogaus skoniai tam tikrais atvejais. Rašytojai, menininkai, meno pirkliai yra tie žmonės, kurie turi skonį, nes tuo pačiu kartu jie yra specialistai savo profesijose. Bernard Berensonas buvo Renesanso meno žinovas ir turėjo puikiausią skonį klasikinio meno srityje. Oscar Wilde buvo geras literatūros kritikas, o jo skonis bei stilius ypatingai puikus. Mūsų šalyje atveju žmonių pomėgis ir skonis yra bendras. Kai kurios tautos valgiuose turi bendrą skonį pvz. lietuviai daugumoje mėgsta kopūstų sriubą, italai "spagetus", lenkai savo dešromis garsūs.



Dailininkė Donna Rhae Prusis

ją su savo bendraminčiais Braque ir kt. užbėgdami už akių impresionizmui. Jie pradėjo kubizmą ekspluatuoti, po kurio sekė abstraktaus meno ilgai užsitęsusi evoliucija, išsiplėtusi iki 8 skirtingų formų. Pradžioje žmonės kategoriškai atmetė naujai atsiradusias meno sroves — impresionizmą ir abstraktizmą, bet vėliau apsiprato ir toleravo. Meno srovės paprastai gimsta prieš laiką. Čiurlionis kūrė prieš laiką, kada žmonės jo kūrybos dar nesuapratė ir neįvertino. Skonis įvairuoja nuo vienos eros iki kitos, bet didingame mene kolektyvi-

nis skonis ilgą laiką pasilieka pastovus. Didžiojo Renesanso menas — muzika, literatūra ir dailė civilizuoame pasaulyje neatmetama besąlyginiai todėl, kad didelės vertybės pasilieka žmonių sąmonėje ir dvasioje ilgiems laikams. "Skonis" eina su laiku ir arti laiko. Jautrus žmogus labiau reaguoją į "skoni" negu mažiau jautrus.

"Skonio" klausimais sunku orientuotis, nes kyla klausimas: kas yra skonis? Iš šio taško gali būti labai daug išvadų ir ginčų. Reikėtų turėti galvoje aukštesnio laipsnio skonį, pvz. meno, bet ne valgių ar kitokį menkavertišką "skonį". Kritikas turi savo skonį, nes jis savo srities žinovas ir nebija pareikšti savo nuomonės viešai. Bet kritikas neprivalo mokytis kūrėjų, kaip jis turi kurti arba prie kokios meno srovės anas turi pritapti. Kritikas, kuris lavina savo skonį skaitydamas spaudą, sekdamas dramas, lankydams dailės parodas, daugiau pažįsta veikalus pagal savo specialybę, būna labiau kritiškas, negu eilinis žiūrovas. Kritikas vertina tikrai vertingus dalykus, kurie ir ateityje turės vertę.

Beethovenas po 200 metų garbinamas kaip muzikos genijus, o mūsų laikais garsiai rėkavę muzikai ir dainininkai bei kiti menininkai po kelių metų būna užmiršti. Mūsų dvasinė kultūra yra menkesnė už praeities vertybes, kurios ir dabar tebėra gyvos, nežiūrint į tai, kiek avangardas stengiasi apginti savo menkavertiškumą. New York Times kritikas John Simon taip atsiliepia apie teatrą:

"Kuomet mes neturime aristokratijos, turime tikrai plutokratiją, iš to seka, jog skonis mūsų laikais daug menkesnis, negu žmonės turėjo praeityje amžiuose. Dabar tik momento skonis. Be to, diktuojamas pinigų. Dailiuose menuose darosi aršiausios rūšies sumišimas. Turtingi, bet nekultūringi kolekcionieriai remia ir į padangas kelia atmatas. Egzistuoja pigios rūšies teatras — vadinamas avangardu — revoliucinis eksperimentinis, kur pinigas nepakelia jo vertės. Būtų neprotinga manyti, kad šis teatras yra lygus kitiems teatrams. Aš turiu galvoje sparnus, o ne čekių knygutę. Bet šis teatras turi daugiau progų, negu brangesnis teatras, pvz. Broadway, kuris lankomas pinigingos klasės žmonių. Ir, jeigu pinigai ne civilizuotų grupių rankose, kur daugiau ar mažiau atsiranda prastų grupių turtingų rėmėjų, kaip Neil Simon, tampa Dievais, o jų recenzentai, kurie garsiai pučia ragą, — archangelais".

Egzistuoja avangardiška dailė, egzistuoja visokie šokiravimai, barbariškos mados, bet dabar neegzistuoja nei skonis,

nei stilius, nei forma. Visuomenė išmista iš bendro skonio, pasimetusi. Viskas greit keičiasi: spėjo atsirasti kokis trumpalaikis naujovė ar "mada", žiūrėk, jos jau nėra. Jaunoji karta ironiškai žiūri į senias vertybes. Demonstruoja barzdą, sušopytas kelnes, kudlotas galvas, kelia riaušes, sprogdina mokyklas... Suprantama, ne visi jauni žmonės pasiduoda menkavertiškumo ir destruktijos epidemijai. Turi ir savigarbos jausmą. M. S.

DONNA RHAЕ PRUSYTES DARBŲ PARODA BALZEKO MUZIEJUJE

Gruodžio 13 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, 4012 Archer Ave., buvo atidaryta jaunos dailininkės Donna Rhae Prusytės tapybos, grafikos ir keramikos darbų paroda. Įstatyta 27 darbai: 9 akrilio polimer emuls. darbai, 10 tušo, 3 al. tapybos, 3 koložo atspaudai ir 2 keramikos darbai.

Dail. Prusytė studijavo Chicago Meno institute ir Chicago universitete. Ši paroda yra josios pirmoji vieno asmens paroda.

Akrilio darbai nemažo formato pvz. "Kūnas", 40x60 in-čų kompozicija, spalvingas ir įdomus surrealistinio tipo darbas. Iš aliejinųjų darbų ekspresingas Philip Gorny portretas, kad ir monochromatinis, bet gerai nusisekęs. Neblogi tušo grafikos ir kiti akrilio polimer emulsion darbai. Du keramikos darbai, sakėčiau — skulptūros. Negro galva ir moters figūra primena primityviško stiliaus sumodernintą improvizaciją.

Dail. Prusytė dar nepilnai išreiškia savo individualų charakterį. Yra šiek tiek ir "studentiško" žymių kai kuriuose darbuose, bet jaunoji menininkė žada daugiau atsiiekti ir jai to linkėtina.

Josios paroda pasibaigs 1971 m. sausio 11 d. Įėjimas nemokamas. Muziejus atdaras nuo 1:00 v. p. p. iki 4:30 v. vak.

— Stasės Kazlienės darbų paroda miesto bibliotekos skyriuje Brighton Parke, Archer prie Kedzie Ave. Skaityklos salėje yra išstatyta 13 tapybos darbų. Josios būdingesni paveikslai bus viena abstrakti špakteliu tapyta kompozicija ir pora gelių



S. Krasauskas

Medžio raizgys

netiūrmortų. Šie paveikslai spalvingi ir laisva technika. Yra ke- li simboliniai darbai, bet juose jaučiamas tam tikras "sunkumas", palyginti su kitais josios darbais. Dailininkė Stasė Kazlienė (Kazlas) dailės mokėsi

lietuvių įsteigtoje Orentų meno mokykloje. — Didelis menas yra tas, kuris ką nors pasako. Didelis menas neturi nei pradžios nei pailinėjimo (Kazlas) dailės mokėsi

LIETUVIŲ PROFESORIŲ DRAUGIA AMERIKOJE praneša, kad 1971 metų pradžioje išleis didelį (apie 750 puslapių) veikalą "LIETUVOS UNIVERSITETAS", kuris apims Lietuvos Aukštosios Mokyklos istoriją nuo 1579 iki 1944 metų.

Sio veikalo Redakcinės Komisijos pirmininkas yra vyskupas Vincentas Brizgys, veikalo redaktorius Pranas Čepėnas, o kalbą lygino prof. Petras Jonikas.

Lietuvių visuomenė, o ypač Lietuvos Universitetų auklėtiniai ir kiti akademikai maloniai prašomi šią knygą iš anksto užsiprenumeruoti, kad Leidėjas galėtų bent apytikriai žinoti, kiek šio leidinio egzempliorių spausdinti. Spausdintinių egzempliorių skaičius svarbu numatyti iš anksto dėlto, kad knyga yra didelė ir jos išleidimas yra brangus. Knygos tiražas bus ribotas ir nustatytas, atsižvelgiant į prenumeratorių skaičių.

Tam tikrą "Lietuvos Universiteto" knygų skaičių teks nemokamai išsiuntinėti įvairioms mokslo įstaigoms bei bibliotekoms.

Todėl prašome visą lietuvišką šviesuomenę šios knygos išleidimą paremti ne vien prenumeratoriais, bet ir aukomis, tampant "Lietuvos Universiteto" veikalo mecenatais, garbės prenumeratoriais arba rėmėjais. Mecenatai bus laikomi asmenys, šios knygos išleidimui paaukoję ne mažiau kaip penkis šimtus dolerių, o garbės prenumeratoriai — ne mažiau kaip šimtą dolerių. Mecenatų ir garbės prenumeratorių pavardės bus su padėka išspausdintos leidinyje. Knygos kaina yra 15 dolerių.

Visos aukos ir gautieji prenumeratorio pinigai bus pakvituojami. Prenumeratos pinigai gali būti sumokami knyga užsisakant arba išspausdintą atsiųstą knygą išperkant.

Knygos užsakymus ir pinigus maloniai prašome siųsti "Lietuvių Profesorų Draugijai Amerikoje" šiuo adresu: 6616 So. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629.

"LIETUVOS UNIVERSITETO" KNYGOS UŽSAKYMO LAPELIS

1. Siunčiu dolerių ir prašau laikyti mane šios knygos ☐ mecenatu, ☐ garbės prenumeratorium, ☐ prenumeratorium.

2. Sutinku man atsiųstąją "Lietuvos Universiteto" knygą išpirkti.

Mano adresas:

.....

.....

Data Parašas

SVEIKINAME VISUS LIETUVIUS SU NAUJAIS 1971 METAIS



JOHN IR HELEN JOKUBONIAI

GREETINGS
TO OUR NUMEROUS CLIENTS AND FRIENDS,
THAT SEND THROUGH OUR FIRM
PACKAGES and GIFTS
TO THEIR RELATIVES IN USSR FOR HOLIDAYS
AND FOR

THE NEW YEAR

We thank them for their forty years of trust
in us and wish them health and happiness.

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

723 WALNUT STREET PHILADELPHIA, PA. 19106

TEL (215) 925-3455

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!



Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupyimo indėliai
Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Išlaigos pietuose klemas automobiliams paratyt

Subscription Rates:	
in Chicago \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per 3 months.	
in other USA localities \$18.00 per year, \$10.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$20.00 per year; other countries \$21.00 per year.	

10 cents per copy, 10 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$6.00
vienam mėnesiui	\$2.00

Kitoje JAV vietose:	
metams	\$18.00
pusei metų	\$10.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Žibantieji sovietų maršalai

Buvęs karo meto politinis komisaras, o vėliau Sovietų Sąjungos premjeras Nikita Chruščiovas, su sovietų policijos žinia, ar be jos, parduodamas dalį savo atsiminimų Amerikos spaudos bendrovei, paleido katę iš maišo. Dalis jo atsiminimų jau atspausdinta žurnale "Life", o kitos dalys bus spausdinamos šiomis dienomis pasirodysiančioje knygoje. Naujienų skaitytojai yra susipažinę su svarbesniais Chruščiovo aprašymais, nes mūsų dienraestyje jie paminimi.

Tiesmoki, o vietomis net muzikiški Chruščiovo žodžiai sugriovė kelis sovietų propagandos mitus, bet didžiausią smūgį jis davė Sovietų Sąjungos maršalams, "sumušiems vokiečių kariuomenei" ir "užkariavusiems" Berlyną, Vokietijos sostinę. Dar Stalinui gyvam esant, sovietų spauda kartojė, kad vyriausiu Berlyno "užkariautoju" buvo maršalas Georgi K. Žukovas. Jis paruošė kelias sovietų armijas ir įsakinėjo generolams, kurių pradėti puolimą ir kuriems savo jėgas pristabdyti. Maršalas Žukovas jau buvo gavęs kelis pažymėjimus už Stalingrado ir Kursko kovas, bet labiausiai žibantieji medaliai jam teko už Berlyno "užkariavimą".

Antras sovietų maršalas, kuris gavo daug medalių už įvairias laimėtas kovas, tai Ivanas S. Konevas. Tai politinis karo vadas, kuriam partijos vedama politika visuomet labiau rūpėjo, negu Rusijos karo reikalai. Jis buvo aklas partietis ir Staliną jis noriai naudojo. Bet Berlyną paėmė ne Konevas. Faktinai Berlyną okupavo sovietų maršalas V. I. Čukovas. Konevas vadovavo vadinamai ukrainiečių armijai, o Čukovas vadovavo gudų armijai. Žukovas leido gudams užimti Berlyną, nes Konevas ilgai kapstėsi su įvairiomis užsilikusiomis vokiečių kariuomenės grupėmis.

Labiausiai žibantieji medaliai atiteko marš. Žukovui. Panašūs, bet ne toki brangūs medaliai teko Čukovui, Konevui ir kitiems. Laimėti mūšiai prieš vokiečius įvairiose Rusijos vietose buvo svarbūs, bet pats svarbiausias mūšis buvo paskutinis, vykęs pačiame Berlyne, kada naciai iškėlė rankas. Visi Berlyno užėmimo kovose dalyvavę kariai gavo specialius pažymėjimus, bet vertingiausias dovanas gavo karo vadai. Sovietų spauda nesigailėjo pagyrų ne tik maršalams, bet ir tuose karo veiksmuose dalyvavusiems karininkams, bei kareiviams.

Tuo tarpu Chruščiovas Berlyno klausimu buvo visai

J. KLAUSEIKIS

IR VĖL REIKIA Į YLAKIUS VAŽIUOTI

1

"Darbininke", sena zakristijoniška praktika, komunistų pakrikštytas Matas Untulis

Keliuose "Darbininko" numeruose buvo spausdinamas Pauliaus Jurkaus straipsnis apie mokytoją Jurgį Košį. Rašoma, jog Košys Lietuvoje buvo mokytojas, gimnazijos direktorius, o 1949 metais Amerikon atvykęs dirbo zakristijonu. Notruskus jam sueisį 80 metų. Iš Brooklyno išvykęs gyventi į Chicago. Ta proga P. Jurkus ir rašo apie mokytoją Košį, primindamas skaitytojams, kaip jis sako, "tą, kuris į Lietuvos jaunimo auklėjimą įdėjo tiek daug darbo metų".

Mokytojavęs Košys aštuoniolose mokyklose: Telšiuose, Kražiuose, Palangoje, Sedoje, Suvalkų Kalvarijoje, Kaune ir kt. Be abejo, Paulius Jurkus, anais laikais pats moksleivių būdamas, nevažinėjo paskui Košį iš vienos mokyklos į kitą, nematė viso aprašytojo pedagogo darbo, aplinkos bei kitų žmonių, su kuriais mokytojiui Košiui teko bendrauti. Straipsniui medžiagą P.

kitos nuomonės. Jis pats Berlyno užėmimo nedalyvavo, bet jis girdėjo, kad ir Stalinas kitaip prasitaręs. "Staliną pasakė, kad jeigu ne Eisenhoweris, tai mes Berlyno būtume nepaėmę", — rašo savo atsiminimuose Chruščiovas. Šie Chruščiovo žodžiai daugelį nustebino. Sovietų spaudoje jie dar nepasirodė, bet jie nustebino laisvąjį pasaulį. Dabar reikalinga aiškėja. JAV karo vadovybė, 25 metus nieko apie šį svarbų reikalą nesakiusi, paskelbė net tik gen. Eisenhowerio nutarimą leisti rusams užimti Berlyną, bet tuo reikalu vykusį susirašinėjimą net su pačiu Stalinu. Gen. Eisenhoweris, vadovavęs sąjungininkų karo jėgoms Europoje ir apsupęs vokiečius Ruhro srityje, nutarė karo jėgų į Berlyną nesiųsti. Berlynas jam atrodė neturintis jokios strateginės reikšmės. Savo nutarimą gen. Eisenhoweris pranešė valdovui Stalinui. Tas apsidžiaugė tokiu gen. Eisenhowerio nutarimu. Padėjo už leidimą sovietų karo jėgoms užimti Berlyną.

Britai buvo nepatenkinti šiuo gen. Eisenhowerio nutarimu. Jie protestavo prieš Staliną laiške dėstomas mintis. Britai manė, kad Berlynas yra svarbus. Jis neturi strateginės reikšmės, bet jis turi didelę psichologinę reikšmę. JAV karo jėgų štabas pritarė gen. Eisenhoweriui ir nieko blogo nematė Stalinui parašytame laiške. Dabar paskelbti ne tik gen. Eisenhowerio pranešimai štabui, britams ir Stalinui, bet ir Staliną padėkos laiškas. Stalinas pareiškė, kad į Berlyną jis siųs silpnesnes sovietų divizijas, nes vokiečiai jau nebegalės rimčiau pasipriešinti.

Jeigu ten siunčiamos silpnės sovietų divizijos, tai kuriam galui tie medaliai ir žvaigždės sovietų maršalams? Jeigu gen. Eisenhoweris sustabdė Amerikos karo jėgas prie Elbės ir leido rusams užimti sumuštos vokiečių armijos neginamą Berlyną, tai ko yra vertos visos tos pagyros apie sovietų karo jėgų galią ir maršalų sumanumą? Gen. Eisenhowerio vadovaujama kariuomenė būtų galėjusi užimti Berlyną, bet jis to nenorėjo padaryti. Jis net vokiečių karo vadams, atvažiavusiems paliaubų pasirašyti, liepė važiuoti į Berlyną ir pasiduoti Žukovui. Panašiai jis pasielgė ir su gen. Pattono daliniais, pasiekusiais Pragos priemiestius. Jis įsakė amerikiečiams pasitraukti, kad Pragą užimtų sovietų karo jėgos.

Netenka stebėtis, kad Stalinas taip nepagarbiai elgėsi su sovietų maršalais. Jis gėrbė jėgą ir žinojo, kad ne jo maršalai Berlyną užėmė. Gen. Eisenhoweris jiems leidė Berlyną užimti.

J. galėjo surinkti iš įvairių šaltinių, bet yra pagrindo manyti, jog daugiausia bus apie Košio praeitį išgirdęs iš paties, aštuntą dešimtmetį bebaigiančio, pedagogo.

1927 m. kovo 27 d. Košys iš Kražių iškeltas į Palangą. "Palangoje jau nuo seno buvo vidurinė mokykla", — rašo P. J., bet kai pasakoja apie direktoriaus Košio darbą, jis palangiškę mokyklą vadina gimnazija, nors tada ji nebuvo gimnazija. "Anuo metu, kai atskėlė čia J. Košys direktoriauti, čia dirbo ir komunistai — Untulis ir Gedvilas. Direktoriaus Untulis ir buvo pakeistas, gi Gedvilą atleido iš mokytojo pareigų. Naujasis direktorius norėjo jį, kaip jauną žmogų, dar palikti mokykloje, bet neišėjo". Šitaip Untulis su Gedvila sugretintas ir komunistų pavadinimas. Kuriuo pagrindu? Kokiais įrodymais remiantis taip pasielgta? — niekur P. Jurkaus rašte neprasitarta.

Untulis, neabejotina, yra Matas Untulis, kurs iš Palangos buvo atkeltas į Ylakius vidurinės mokyklos direktoriumi. Iki šiol nebuvo pasitaikę jokiuose raštuose užtikti teigimo, kad Matas Untulis būtų buvęs komunistas, greta su Gedvila sustatyti. Tada (1927 m.) buvau mokinys, ketvirtoje vidurinės mokyklos klasėje, kai Matas Untulis Ylakiuose direktoriavo ir mokytojavo. Apie jį atsiminimų teko nekarta Naujienose jau spausdinti. Vienas gal iš ilgesnių rašinių apie M. Untulį buvo 1964 m. rugp. 22 d. Naujienų antroje dalyje. Tada Liet. Enciklopedija teiravosi mane, kaip buvusio mokinio, ar neturiu Mato Untulio fotografijos, tinkamos enciklopedijai. Nieko kito negalėjau pagelbėti, kaip išspausdinti Naujienose straipsnėlį "T. talka Liet. Enciklopedijai", ragindamas, kas turi, M. Untulio fotografiją enciklopedijai duoti, nes pats jos neturėjau.

M. Untulis ir M. Gedvilas Lietuvos Enciklopedijoje

Enciklopedija M. Untulio fotografiją gavo, įdėjo prie biografijos. Vėta žvegti enciklopedijoje išspausdintą Mato Untulio biografiją, kad žinotume, kas per asmenybė buvo tasai žmogus, kad įsitikintume, kaip be pagrindo jis dabar "Darbininke" komunistu vadinamas.

Gimė Matas Untulis 1890 m. Ylakių valsčiuje, nužudytas 1956 m. žemaitijoje. Pedagogas, tautosakos rinkėjas. Mokėsi Palangoje ir Liepojoje. Nuo 1910 m. studijavo teisę Kijevo universitete. 1912 m. Sedoje suimtas už lietuvišką veiklą, kalintas, bet byla nesudaryta. 1918

m. mokytojas Lietuvos gimn. Vilniuje. 1920 m. valstiečių ir liaudininkų socialistų sąsąsą išrinktas į Steigiamąjį Seimą, bet 1920 m. liepos mėn., paskyrus jį švenčionių gimnazijos direktoriumi, atsisakė Steigiamojo Seimo nario mandato ir išvyko į Palangą. 1923 m. lenkai jam nebeleidė mokytojauti ir paliepė visai iš Lenkijos išvykti. 1923 m. rugsėjo 1 d. paskirtas Palangos vidurinės mokyklos direktoriumi ir tose pareigose išbuvo iki 1927 m. kovo 15 d. Iš Palangos (kaip anksčiau minėta) nukeltas direktoriumi į Ylakių vid. mokyklą.

Enciklopedija rašo, jog apie 1930 metus, dėl laisvamanys veiklos iš mokytojų atleistas, M. Untulis vertėsi žurnalisto ir kitomis profesijomis. 1939 metais kovo mėnesį jam paskirta lietuvių veikloje 250 litų mėnesinė pensija. Visą laiką rinko lietuvių kalbos žodžius ir tautosaką, kurios buvo užrašę per 5,000 atskirų dalykų. Po Antrojo pasaulinio karo atsidėjo vien tik lietuvių kalbos žodžių ir tautosakos rinkimui, apkeliaudamas didelę dalį žemaičių, visus "dūmininkus" ir kt.

Bendradarbiavo Vilniaus Žiniose, Lietuvos Ūkininke, Aušrinėje ir kt. Atskirai išspausdino, Naudingo žmogaus gyvenimą, 1916; Ar viską žinau (enciklopedinio pobūdžio žodynas), 1927; Kodėl prarastas Vilnius, 1931; Lietuvos vietovardžių slavinimas, Liet. Tauta V., 1935; 1938 metais su Laisvūnu M. Untulis paruošė ir išspausdino Nuo Perkūno iki Bazilikos. Ši veikalą enciklopedija vadina viena iš rimčiausių Lietuvos laisvamanų istorinių apžvalgų. 1941 m. M. Untulis paruošė spaudai S. Daukanto žemaičių pasakas, o 1953 m. ukrainiečių novelės. Iš ukrainiečių kalbos sulietuvino Valsčiaus ponus, 1932.

Tai ir viskas, ką enciklopedija apie Matą Untulį parašė. Tuoj pat žvegti ir Mečislovo Gedvilą biografiją ir pamatysim, kad enciklopedija taip pat mums Gedvilą pristato tokiu, koks jis buvo, ir dabar yra: "Gedvilas Mečislovas... Lietuvos bolševikų veikėjas... Komunistų partijos įstojo 1934 m." Vadinasi, nereikia būti nė taip aukštai išsilavinusiu, užsienioje įvairias studijas baigusiu, kokių mums "Darbininke" pristatomas mokytojas Košys, kad suprastum, jog negalima Untulį ir Gedvilą statyti į gretą, kaip komunistus. Matas Untulis jokių komunistinių raštų nėra parašęs, komunistinėje veikloje nėra dalyvavęs ir enciklopedijos autorius labai teisingai jo gyvenimą trumpais bruožais yra aprašęs.

Matas Untulis nedalyvavo politinėje veikloje

Matui Untuliui politinė veikla buvo nepatraukli. Išrinktas Steigiamojo Seimo nariu jis vėliau pasirinko švenčionių gimnazijos direktoriaus ir mokytojo darbą, negu Seime seimavoti — politikuoti. 1940 m. bolševikams užėmus Lietuvą į joki valdžios darbą arba į komunistų partijos propagandą nestojo. Karo pabaigoje, vėl komunistams Lietuvą užėmus, Matas Untulis tęsė savo įprastinį gyvenimą — nuošaliai laikėsi komunistinės politikos, keliavo po žemaitiją tautosaką rinkdamas. Tarybiniuose raštuose M. Untulis minimas tik tuo, kuo jis buvo — tautosakininku. Jokių nuopelnų partijai nepadarė, partijos garbės nesulaukė.

Dabar, peržvelgus enciklopedijos straipsnius, gali kilti klausimas: o kodėl tokio aukšto išsilavinimo žmogaus, kaip mokytojas Košys, gyvenimo ir veiklos aprašymą, surašytame taip pat aukštąjį mokslą baigusio poeto, beletristo ir žurnalisto Pauliaus Jurkaus, taip neatsakingai svaidomasi žodžiais? Kodėl M. Untulis sugretintas su M. Gedvilu ir komunistu pavadintas?

Atsakymo reikia ieškoti maždaug 40-50 metų praeityje, kai Lietuvoje kai kurie kunigai su davatų ir zakristijonų pagalba kiekvieną žmogų, kurs nepaklusdavo jų valiai, kurs neatlikinėdavo religinės praktikos, o ypač kurs pasireikšdavo laisvamanų veikloje, tuoj komunistu apšaukdavo. (Deja, turiu su pagarbą paminėti mano jaunystės laikų Ylakių zakristijoną Malūką. Buvo mažžemės, menko mokslo, priešinkybė aukštąjį mokslą turinčiam zakristijonui Košiui, bažnyčioje savo darbą gerai atlikdavo, gerai sugyveno su žmonėmis, nieko neapkalbėdavo).

Eilėje straipsnių pavadinime po Ylakius, žvelgsime į Untulį, koks jis prisimenamas, paliesime tas nuotaikas, kaip Spaudos Fondas buvo komunistine bendrove apšauktas, kaip ūkininkas, neatvažiavęs į "talką" klebono kiaušinių taisyti, buvo išsakyklos komunistu "pakrikštytas" ir kt.

♦ Vakar prezidentas Nixonas turėjo metinį savo sveikatos tikrinimą. Jis esąs visai sveikas ir gerai jaučiasi.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

DRAUGAS IR BIČIULIS

HENRIKAS TOMAS - TAMAŠAUSKAS

LIETUVIŠKASIS PAMARYS

Mokyklos Pakalnės apskrityje

37

20. Kalnininkų (Kallningken; Herdenau nuo 1938 m.) trijų komplektų mokyklą lankė 121 vaikas iš Kalnininkų bažnytkaimio, Ventainės, Vitkų, Virbalių, Antoniškių, Egliagirių (Eglessgröven), Palugėlių, Petriškių ir Pustūčių kaimų. Apylinkės čia buvo kompaktiškai apgyventos lietuvininkų, tarp kurių randame Plaušinių, Rimkų, Šneideraikių, Ramuškaikių, Buskių, Stašaičių, Dikšų, Gavėnų, Padubrinų, Balčaičių, Šlopnos, Kuosos, Grigulių, Kukių, Dručkų, Šimkaičių, Augustinų, Kuliešių, Leinertų ir panašias pavardes.

Kalnininkų mokykla buvo viena iš seniausių mokyklų Pakalnės apskrityje ir galėjo būti įkurta prieš 250 metų, dar prieš pastatant Kalnininkų bažnyčią. Per visą savo istorijos laikotarpį, mokyklos namas du kartus buvo gaisrų sunaikintas, kurie kilo žaibui įtrenkus į pastatą. Paskutinis mokyklos namas galėjo būti statytas apie 1890 - 1895 metus. Prie pat mokyklos buvo didelis gražus sodas su senais sodo medžiais ir vaismedžiais. Mokyklos pastatą puošė dvi aukštos eglės, virš šimto metų senumo. 1931 metais žaibas trenkė į vieną iš tų eglų ir ją iškėlė. Žmonės tikėjo, kad, dėl tų dažnų žaibo įtrenkimų, vis arti mokyklos, kur nors žemėje prie mokyklos turi būti didelis išteklis vandens gysla. Šiame mokyklos name buvo dvi klasės mokinių pamokoms ir butas mokytojui. Trečiojo mokyklos komplekto klasei teko nuomoti atskiras patalpas ir todėl buvo planuojama statyti naujus modernius mokyklos rūmus prie geležinkelio stoties. Šie planai karo metu buvo palaidoti. Be mokyklos sodybos ir ūkio pasta-

ty, mokykla dar administravo ir 35 margų tarnybinių ūki.

Kalnininkų mokyklos mokytojų sąrašas nuo jos pirmųjų egzistavimo dienų yra gana ilgas. Jį bevertant randame, kad 1702 - 1720 metais čia mokytojavo Jokūbas Fridrikas Šulcas (Schultz), iš čia iškeltas į Rusiją. Po jo seka Kristupas Šperberis, gimęs 1674 m. rugpjūčio 5 d., buvęs Kalnininkų kunigu ir mokyklos mokytoju nuo 1726 m. sausio 11 d. ir čia miręs 1752 m. vasario 10 d. Toliau seka Andrius Volfgangas Makarijus Cippelio (Zippel) pavarde, mokytojavo Kalnininkuose 1760 - 1763 metų laikotarpyje, iš čia perkeltas į Gumbingę. Tada Kalnininkų mokyklos mokytoją vietą užima Petras Tunulis, išdirbęs čia nuo 1763 metų iki 1780 metų. Šia proga paduodama ir jo išsamesnė biografija, pagal kurią jis buvo gimęs 1667 metais Tilžės miestiečio šeimoje. 1708 metais sukūręs šeimą, jis su žmona išgyveno 54 metus ir po jos mirties dar gyvenęs iki 1771 m. gegužės 15 d. Mirė sulaukęs gražaus 104 metų amžiaus ir išauginęs 6 vaikus, 12 anūkų ir 6 praanūkus.

Sekančiu mokytoju randame Fridriką Hasenšteiną, gimusį 1755 m. birželio 21 d. Didlaukiuose ir Kalnininkuose mokytojavęs nuo 1780 iki 1783 metų, kada jis tampa Kalnininkų parapijos klebonu. Tada į jo vietą paskiriamas Gotfridas Masalskis, gimęs Varžlaukiuose, mokytojavo Kalnininkuose 1784 - 1791 metų laikotarpyje. Mokytojas Baumanas Kalnininkuose išdirbo iki 1813 m. liepos 13 d., po to buvo iškeltas į Išdagius. Jo vietą užėmęs mokytojas Oldengofas čia dirbo iki 1818 m. rugsėjo mėnesio, kada buvo perkeltas mokytoju į Beržkalių mokyklą. Mokytojas Kristupas Bedarfas Kalnininkuose išdirbo nuo 1819 m. birželio 1 d. iki 1839 metų balandžio 10 d. Tada į Kalnininkus iš Smiltynės prie Klaipėdos 1838 m. gegužės 1 d. atkeltas mokytojas Jonas Gotlybas Šušys (Schuschies). Čia

jis mokytojauja apie 20 metų. 1857 m. spalio 20 d. jis iškeltas į Plaušius. Į jo vietą iš Skerių ir Kalnininkus mokytoju 1858 m. vasario 7 d. atkeliamas Karolis Fridrikas Bekmanas. Iškomojavo čia iki 1889 metų spalio 1 d. jis išeina į pensiją. 1890 m. liepos 16 d. mokytoju į Kalnininkus atkeliamas iš Tilžės Jonas Gildė. Išdirbęs čia penkis metus, jis miršta 1895 m. balandžio 1 d. Jo vietą užimti, tų pačių metų gegužės 16 d. iš Medelių (Medellen) atkeliamas mokytojas Augustas Valdaitis (Waldeit), gimęs 1865 m. gruodžio 26 d. Kalnininkuose jis mokytojauja apie 40 metų, kol sulaukia pensininko amžiaus. Po jo Kalnininkų mokyklos vedėju tampa mokytojas Emilis Kiupelis, gimęs Ragainėje 1888 m. sausio 24 d. Jis mokyklai vadovavo iki pat karo pabaigos, kada pateko į rusų belaisvę, kur buvo kankinamas, nes rusai netikėjo, kad būdamas mokyklos vedėju jis ir verčiamas neįsirašė į nacionalistų partiją. Mirė nelaisvėje 1946 metais. Antraisiais Kalnininkų mokyklos mokytojais yra buvę: mokytoja Ona Grunys, gimusi 1899 m. vasario 6 d., mokytojas Brunonas Revdies, gimęs 1894 m. kovo 31 d. ir mokytoja Šimkoraitienė (Schimkoreit).

21. Macgirių (Matzigren; Kurrenberg po 1938 m.) viena klasė mokykla. Macgirių mokyklą lankė 63 vaikai iš Macgirių, Mažųjų Krauleidžių, Didžiųjų Krauleidžių, Mažųjų Prūdymų ir Paitės apylinkių. Paskutiniu metu Macgiriuose mokytojavo mokytojas Brunonas Stašaitis yra parašęs išsamesnę Macgirių mokyklos istorijos apžvalgą, atmiestą jo asmeniškai išpildžiais; su jo pateikta medžiaga, manau, bus įdomu susipažinti ir mūsų skaitytojui.

Gimęs 1896 m. rugsėjo 27 d., Brunonas Stašaitis pirmojo pasaulinio karo pradžioje buvo bebaigęs mokytojų seminariją, bet pašauktas į kariuomenę ir keturis metus išbuvo fronte visą išmokyti užmirus apkausose, turėjo kursą trumpai pakartoti 1919 - 1920 me-

tais, lankydamas specialų kursą Valdovos (Waldau) mokytojų seminarijoje prie Karaliaučiaus. 1920 metais išlaikęs išleidžiamuosius egzaminus, nuo 1921 metų sausio 1 d. paskiriamas pagalbinio mokytoju į Daimių (Daymen) mokyklą Pilkalnio apskrityje, kur veikė viena klasė mokykla su joje besimokančiais 70 vaikų. Su sekančiais mokslo metais jis perkeliamas pagalbinio mokytojo pareigoms į Tilžę, kur dirbo iki 1923 metų. Čia jis turėjo progos padirbėti ir su jam patikėta atskira klase, kurios buvo 45 mokinukai. Jis būtų mielai čia pasilikęs, bet būdamas tik pagalbinio mokytojo etate, turėjo vėl vykti į naują paskyrimo vietą, šį kartą į Noragėlius, Pakalnės apskrityje. Čia rado taip pat viena klasė mokyklą su 70 vaikų.

1925 metais jis pagaliau gauna kad ir laikiną paskyrimą savarankiu mokytoju į Macgirių. Jo pasakojimu sekant, mes matome jį vieną gegužės mėnesio dieną 1925 metais dardant pamario lygumomis, su šeima ir menku turtele susikrausčiusį į ūkininko vežėčias. Apylinkės, pro kurias jam teko važiuoti, darėsi vis lėkštesnės ir monotoniškesnės, pakely sutinkamos sodybėlės vis skurdesnės ir skurdesnės. Palyginus su jam tada geriau pažįstamomis Pilkalnio ir Tilžės apylinkių vaizdais, kur žemės buvo derlingos ir gerai išdirbamos, šios pamario apylinkės jam atrodė skurdžios ir nuobodžios, kad šioje mokykloje jam teks užsisėdėti ilgesnį laiką.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"
JOS VISAD RAŠO
TEISYBĖ

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WAilbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

Telef.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadi. ofisai uždaryti.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HElock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.,
antradi. ir sekmadienį nuo 1-5, treč.
ir seštadienį, tiksliai susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė
optometrystą.

DR. EDMUND E. CIARA

2107 W. 51st STREET
Tel.: GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv.,
1-4, 7-9, antradi., penkt., 10-4, ir
seštadienį, 10-2 val.

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-6270
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0001.

Dr. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir seštadienį uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
Pirmą tik susitarus
Valandos: pirmadienį, ketvirtadienį 5-8,
antradienį, 2-4.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, penktadienį,
nuo 2 iki 8 v. p. p.; antradienį, ir ketvirtadienį,
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o seš-
tadienį nuo 9 iki 12 val.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksmdieniais ir trečadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiad.
ir penktadienį, 2-4 ir 6-8 val. vak. Seš-
tadienį 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HElock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 6-6195
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei
valandos skambinti telefonu HE 4-2123,
jei neatsiliepiu, tai telefonu GI 8-6195

SKAITYK "NAUJENAS" —

JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ZINIAS

Šakių klubas

Metinis susirinkimas įvyko
gruodžio 6 dieną Vytelių salėje.
Susirinkimą atidarė pirm. A.
Didžbalis patiekdamas tos die-
nos dienvortę. Praeitą susi-
rinkimo protokolą skaitė sekr.
J. Vasilevičius; priimtas be
pataisų. Parengimų komisijos
pirm. K. Krikščionas perskaitė
derliaus šventės vakarienės
apyskaitą; turėta gražaus pel-
no. A. Didžbalis išvardijo vi-
sus talkininkus šventės vaka-
rienėje, bilietai platintojus ir
visiems, prisidėjusiems prie va-
karienės pasisekimo bei visiems

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bap-
dazai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, Seštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

GRADINSKAS

ŠOKIŲ
IR PRAMOGINĖS MUZIKOS
PLOKŠTELĖS
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna aprausta
ŽEMĖ KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAilbrook 5-8063

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirm-
adienio iki penktadienio 10-11
val. ryto. — Seštadienį ir sek-
mdienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Tel.: HElock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

KELIONĖS Į LIETUVĄ

IR IŠ LIETUVOS
Jeigu ateinančiais metais rengiate
važiuoti į Lietuvą arba iškviesti iš
Lietuvos savo gimines, tai jau mes
iš anksto užsakytą vietą, kad nebūtų
sutrūkinėjimų ir grupinė kelionė būtų
pigesnė.
Vladas Rasčiauskas pirmąsias pradėjo
organizuoti keliones į Lietuvą ir jau
nuvežė virš 20 grupių. Ateinančią va-
sarą jis organizuoja net 8 ekskursijas.
Jo vadovaujamoje įstaigoje dabar dir-
ba dvi lietuvaitės — Josephine Mile-
riūtė ir Laima Luneckienė. Visais ke-
lionės reikalais kreipkitės į:
WALTER RASK - RASČIAUSKA
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-4775
(Currency Exchange įstaigoj)
Pigūs automobilių draudimai.

A. TVERAS

LAUKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

APDRAUDŲ AGENTŪRA:

Namų, automobi-
lių, gyvybės, svei-
katos ir bižnų.
Patogios šeimok-
lino sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

atsilankiusiems svečiams iš-
reiškė didelę padėką.

Klubo kasininkas A. Ramo-
nienė supažindino narius su
kasos stovu. Klubo nariai su-
tikto skirti: Lietuvių Fondui 100
dol., tai jau trečioji šimtinė L.
Fondui, Naujienoms, Draugui,
Sandarai po \$25 dol. Radio
programoms — Sophie Barcus
pirm. K. Krikščionas perskaitė
derliaus šventės vakarienės
apyskaitą; turėta gražaus pel-
no. A. Didžbalis išvardijo vi-
sus talkininkus šventės vaka-
rienėje, bilietai platintojus ir
visiems, prisidėjusiems prie va-
karienės pasisekimo bei visiems

Buvo pasiūlyta prieš šv. Ka-
lėdas aplankyti, arba pasvei-
kinti mūsų ilgametį klubo narį,
Ant. Bacevičių, kuris yra apsi-
gyvenęs Orland Park senelių
namuose. Sutiko aplankyti ar
ba pasiūsti sveikinimą klubo
vardu M. Nebereza, taigi
įteikti mažą dovanėlę, kurią
aukėjo Pr. Nenius.

Cicerijoje gyvenančią ir su-
niai sergančią klubo narę Sta-
naitienę aplankyti ir pasveikin-
ti sutiko klubo vardu M. ir Pr.
Sideravičiai.

Buvo renkama valdyba 1971
metams. Pirm. A. Didžbalis,
vicepirm. K. Krikščionas ir ka-
sininkė A. Ramonienė atsista-
tydino. Jų vieton išrinkti nau-
ji: A. Bendoraitis, A. Ramonis
ir Genovaitė Baradienė. Paren-
gimų komisijon išrinkti J. Staš-
ka, J. Skauna ir St. Lukoševičius.
Revizijos komisija pasi-
ko ta pati: Pr. Sideravičius, A.
Poznekas ir St. Lukoševičius.
Direktoriai: V. Gumauskas ir
Pr. Nenius.

A. Didžbalis šiltai padėkojo
Valdybos nariams ir parengimų
komisijos nariams už glaudų
bendradarbiavimą, taipgi vi-
siems nariams už pareikštą pa-
sitikėjimą bei didelį klusnumą.

Dievo Karalystės

Žinios
5.
(Tęsinys)
Išsigelbėjimo Viltis
Bet argi numirusieji nebetur-
jokios vilties ir dėlto yra amž-
nai žuvę? Visai ne. Yra išsigel-
bėjimo viltis. Pranašas Ozėa
(13:14) sako: "Aš (Dievas) iš-
gelbėsiu juos iš kapo galios (iš
šėolio, iš kapų arba iš Biblijinio
pragarų); išvaduosiu juos iš
mirties. O mirtie, aš būsiu tavo
maras; o pragare, aš būsiu tavo
sunaikinimas. Pasigailėjimas
bus paslėptas mano akims".
"Ir mirtis tuomet bus nugalė-
jimo praryta. Juk mirtis atėjo
į pasaulį ir panaikino visų lai-
mę; bet kas buvo prarytas, tu-
rės būti sugrąžinta, dėlto, kad
mirtis turės būti panaikinta".
Aprėškimo 21:4 mums pasa-
kyta, kad "mirties daugiau ne-
bebus". Praeityje turėjom klū-
čių tame, kad mėginavom pri-
taikyti visus šituos žemiškus
pažadėjimus danguje, nepaste-
bėdami fakto, kad nedaug, pa-
tys tikrieji Valdovo pasekėjai
šiame amžiuje, tegaus dangišką
atlyginimą. Mirtis viešpatavo
čia ant žemės; taigi čia ir "mir-
ties daugiau nebebus". 1 Korin.
15:25-26.

"Ir kaip laimingi bus tuomet
žmonės, priimdami Karalystės
palaiminimus, reiškančius gy-
venimą ir išganymą! Tėmykite
ką sako apie tai pranašas: "Tą
dieną bus sakoma: Štai šitas yra
mūsų Dievas, mes jo laukė-
me ir jis išgelbės mus; šitas yra
Dievs, mes jo tikėjome, mes
džiaugsimės ir linksminsimės jo
išgelbėjimu".
(Bus daugiau)

Kas domisi apie Tiesą, reika-
laukite veltui Spaudos, šiuo ad-
resu: L.B.S.A., 212 E. 3rd St.,
Spring Valley, Ill. 61362, USA.

kadencijos metu. Naujai pa-
dybai ir parengimų komisijai
palinkėjo geriausios sėkmės.

J. Janulaitis negalėdamas da-
lyvauti šio meto parengimuose
įteikė 5 dol. auką Klubui ir pri-
sidėjo prie vaišių.
Susirinkimas praėjo pilnai
kultūringai nuotaikoj. Po su-
sirinkimo visi linksmai praei-
do laiką prie vaišių stalo.
Adomas Didžbalis

Brighton Parkas

Brighton Parko Moterų Klubas

Brighton Parko Moterų Klubo
priešmetinis susirinkimas
įvyko gruodžio 3 d. Kadangi jau
suejo vieni metai kaip buvusi
klubo pirmininkė Adela Burba
užmerkė amžinai akis, susirink-
sios narės ją pagerbė atsisto-
jimu ir minutės susikaupimu.
Klubas labai apgalvestauja jos
netekę. Adela, mes negalėsime
tavę užmiršti...
Į klubą įstojo nauja narė Jo-
sephine Kelečius. Malonu ma-
tyti, kad klubas auga.

Klubo metinis balius, įvykęs
praėjo lapkričio 22 d., davė gra-
žaus pelno. Apie tai pranešė pa-
rengimo komisija iš Helen Ven-
geliauskas, Bernice Žemgulis ir
Mary Nebereza.



ANTOINETTE PAULASKAS

Mirė 1970 m. gruodžio mėn. 29 dieną, 2:30 val. popiet, sulaukusi
68 metų amžiaus. Gimusi Joliet, Illinois.

Paliko nuliūdę: sūnius — Theodore Paulauskas, marti Aline, Ja-
mes Paulauskas, Richard Paulauskas, Eugene Paulauskas, marti Ly-
dia, dukte Nancy Paulauskas ir jų šeimos, 6 anūkai, brolis Antanas
Jancevičius, brolienė Bernice, sesuo Anna Urban, svogeris George ir
jų šeimos bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklaušė Humboldt Parko Lietuvių Klubui ir Mothers of World
War II Unit 79.

Kūnas pašarvotas Hough laidotuvų koplyčioje, 4300 No. Central
Avenue.

Seštadienį, sausio 2 dieną 9:30 val. ryto bus lydimas iš koplyčios
į St. Cornelius parapijos kapinėse, o po gedulingų pamaldų bus lai-
dojama Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Visi a. a. Antoinette Paulauskas giminės, draugai ir pažįstami
nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jai paskutinį
patarnavimą ir atsiveikimą.

Nuliūdę lieka:
Duktė, sūnūs, brolis, sesuo, giminės.

Laidotuvių Direktorius Povilas J. Ridikas. Tel. YA 7-1911.

PADĖKA

A. + A.

PETER SENULIS

Mirė 1970 metų gruodžio mėn. 15 dieną ir palaidotas Lietuvių
Sv. Kazimiero kapinėse 1970 m. gruodžio mėn. 18 dieną.

Velionis Peter Senulis negal atsidėkoti tiems, kurie suteikė jam
paskutinį patarnavimą ir palaidė jį į amžinybės vietą. Todėl mes,
atmindami jį ir apgalvėdami jo mirtį, dėkojame draugams, atvyku-
siems į šermenis, atsiuntusiems gėlių ir palaidėjusiems į kapines.

Dėkojame kun. Vladiui Zakaraskui už maldas koplyčioje, už ge-
dulingas pamaldas bažnyčioje ir palaidėjimą į kapines.

Dėkojame Laidotuvių Direktoriumi Donald Petkui už mandagų ir
tvarkingą patarnavimą.

Dėkojame karštesiems, nunešusiems jį į amžinojo poilsio vietą,
ir visiems laidojusiems dalyvavusiems giminėms, draugams bei pa-
žįstams. O Tau, mūsų mylimasis, sakome — Ramiai išsėkis šalčioje
žemelėje.

Nuliūdę lieka:
Žmona, dukte, anūkė ir kiti giminės.

2-ju Metų Mirties Sukaktis

A. + A.

ZUZANA IR LIUDVIKAS

ANTANAVIČIAI

Gyv. 7019 So. California Ave., Chicagoje

Liudvikas mirė 1968 metais gruodžio mėn. 17 dieną, o jo žmona
Zuzana mirė 1969 metais sausio mėn. 1 dieną, sulaukę senatvės. Abu
buvo gimę Lietuvoje.

Amerikoje išgyveno daugiau 50 metų.
Palaidoti Lietuvių Sv. Kazimiero kapinėse.

Paliko nuliūdę: brolis Julius Liudvikas ir jo žmona Johanna An-
ton su šeima, sesers sūnius Julius Radiauskas su šeima, Žemgulių šei-
mos bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Lietuvoje taip pat liko giminės.

Mūsų brangiausiems Zuzanos ir Liudviko Antanavičių 2-ju metų
mirties sukaktį pgaerbi, už jų sielas bus laikomos Sv. Mišios Sv. Pa-
nelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, esančioje Marquette Par-
ke, 1971 m. sausio mėn. 1 dieną, 1:00 val. popiet.

Kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus atsilankyti į pa-
maldas.

Mes Jus, mūsų Brangiausieji teta ir dėde, niekuomet neužmir-
šime. Jūs pas mus jau nebesugrįšite, bet mes anksčiau ar vėliau pas
Jus nueisime.

Tėbūna Jums lengva ši žemelė.
Nuliūdę lieka:
GIMINĖS.

Knygų revizijos komisija iš-
rinkta iš Ann Condux, Mary Ra-
dzukėnas ir Stella Jūrenas.

Buvo patarta, kad tą dieną yra
Mary Nebereza gimtadienis, tad
po susirinkimo jai buvo sudai-
nuota "Ilgiausių metų".
Estelle McNamee

NAUJENOS KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

DRAUGAS IR BIČULIS

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINČIA
GELES VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS

(PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir vainikai, antka-
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
3525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

MAŽEIK & EVANS

6045 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAIDOMAS VERTA

REpublic 7-8606 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YARds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YARds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228

649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228

South Holland, Illinois

5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — THURSDAY, DECEMBER 31, 1970

Tarybos pirmininkas



John Pakel, Sr.

Kai Kalėdų antrą dieną su- tikau pažįstamą Antaną, jis tuoj paklausė: "Na Vilimai, ar geras buvo Jums Kalėdų Die- dukas?"

Atsakiau, jog buvo labai ge- ras: žmonikė, dukra ir žentas, sūnus bei mirtė ir aštuoni anū- kai apdovanojo įvairiomis do- vanomis.

"Malonu girdėti", pareiškė Antanas, ir tuoj vėl paklausė: "Kas daugiau naujo ir kaip lai- kosį jūsų bankas?"

Atsakiau, kad aš jokio ban- ko neturiu. Tada Antanas ati- taisė savo klaidą pareiškdamas, jog jis galvojo Chicago's Taupymo ir Skolinimo ben- drovę bei jos naują prezidentę, Jono Pakelio marčią Philome- ną.

Paaškiniau, kad aš esu tik vienas tos bendrovės direktori- ų ir stengiuosi, kiek galėda- mas bendrovei patarnauti.

Antanui parūpo patirti, ko- dėl Jonas Pakel nebėra akty- vus bendrovėje ir jos reikalus tvarkyti pavedė savo marčiai. Esą, Jonas tebėra tvirtas, ge- rai atrodo, tad nesuprantu, ko- dėl pasitraukė iš atsakomingo darbo?

"John Pakel Sr. iš atsako- mingo darbo nepasitraukė",

paaškinau aš Antanui. "Jis vis dar daug valandų dirba ir te- bėra bendrovės vadovas".

"Bet juk skelbiama, kad John Pakel yra tik Chicago's taupymo bendrovės tarybos pirmininkas. O kiek aš supran- tau, tai tarybos pirmininkas yra tik garbės titulas".

Paaškiniau, jog Pakelio at- žvilgiu tai nėra garbės titulas. Eidamas tarybos pirmininko pareigas, jis aktyviai dalyvau- ja visoje bendrovės veikloje ir jokie svarbesni bendrovės nu- tarimai nėra padaromi be jo žinio ir pritarimo. Jo marči Philomena Pakel yra labai ga- bi ir turi daug patyrinimo. Ta- čiau bendrovės augimas ir kles- tėjimas yra John Pakelio Sr. nuopelnas. Kai 1933 m. jis per- ėmė Chicago's taupymo bendro- vės vadovybę, tai bendrovės ištekliai sėkė vos trisdešimt tūkstančių dolerių. Jam vado- vaujant bendrovė augo šuoliais ir pasiekė 90 milijonų dolerių. Tai turint galvoje, jam ir buvo suteiktas garbingas "Chairman of the Board" (tarybos pirmi- ninko) titulas. Bet ir priimda- mas tą garbingą titulą, John Pakel Sr. po senovei tebėra iš- pareigojęs dirbti bendrovės ge- rovi.

Po to paaukštintimo Antanas paprašė tik perduoti labas die- nas Pakeliui. Girdi, nors aš ir nesu jo artemas pažįstamas, ta- čiau aš įvertinu jo nuopelnus bendrovei, kurios dalininku ir aš esu.

W. B. Sebastian

"Pirmyn" choro šeimos šventinis pabendravimas

Kai kas šiais laikais, beieško- dami naujovių, bėga nuo senų tradicinių įpročių, jungusių švęstų gyvenančių mūsų tau- los vaikus bendram darbui ir pačią darbą lengvinusių. Šventi-



Greit visi miestų gyventojai bus raginami nešiotis paveikslė ma- toma, britų gamybos deguonies aparatą, kuris parūpina žmogui rei- kalingą orą vietoj dulkėmis ir chemikalais užteršto miesto oro.

niai pasisvečiavimo papročiai yra vieni iš tų tarpusavinių ry- šių laikytojų, nuoširdumo ug- dytojų. Juos dar palaiko ne tik šeimos, bet ir įvairios organi- zacijos, kultūriniai sambūriai. Ir atgaivintasis "Pirmyn"

choras, tęsdamas senas įprasti- nes lietuviškas tradicijas, gru- džio 20 d. po intensyvios "Šikš- nosparnio" operetės repetici- jos turėjo porą jaukių ir nuo- širdžių atvangos valandų. Cho- ro valdybos, kuriai vadovau- ja sol. Algirdas Brazis, dirigen- to K. Steponavičiaus ir p. Ste- ponavičienės pastangomis Hol- lywood patalpose buvo su- ruoštos gražios prieškalbinės vaišės. Rūpestingųjų šeimini- nių ir pobūvių buvo sukvies- tos solistų bei choristų "antros- sios pusės" — vyrai ir žmonos. Čia gimusieji, anksčiau ar vė- liau į šį kraštą atvykusieji — visi jautėsi kaip viena pavyz- dinga lietuviška šeima. Po vai- šių, kuriems sąlygos leido, dar greit nesiskirstė: mezgėsi nuo- širdūs pokalbiai, pajaviriami skambia lietuviška daina.

Praleidus visas šventes, 1971 m. sausio 3-čią d. vėl prasidės įtemptas repeticijų darbas ir tęsis iki kovo 27—28 d. — kol Johanas Straussas "Šikšnospar- nis" išlavintais sparnais atskris į Marijos mokyklos salę.

Ig. S-nas

Aplinkos tarša kenkia negimusiems kūdikiams

Chicago's mokslininko, Lojo- los universiteto medicinos cent- ro farmakologijos departamen- to pirmininkas Dr. Aleksandro Karczmaro tyrimai su pelėmis parodė, kad užteršto aplin- koje išnešioti ir gimę peliukš- čiai rodo nenormaliai agresin- gas arba per daug pasyvias (nuolaidžias) charakteristikas. Gyvuliukų, laikomų DDT tarša apkrėstoje aplinkoje, nau- jagimiai rodė daug mažiau ag- resingumo negu normalios pe- lės rodo, o sijos junginių at- mosferoje gimusių pelių "vai- kai" buvo ypatingai agresingi. "Esu tikras, kad toliau ti- riant bus rasta, jog daugumai aplinkos teršalų yra paveiklė ir žmonių vaikų elgesi", pasakė Dr. Karczmar savo pranešime Amerikos Mokslams Skatinti asociacijos suvažiavime Chica- goje.

Namų statybą galima nupiginti 2 trečdaliais

Julius Stulman, World Insti- tute Council New Yorke pirmi- ninkas, pranešime Amerikos Mokslui Skatinti draugijos mi- linge Chicagoje pareiškė, kad yra galima statyti žmonėms gy- venamus namus dviem trečda- liais pigiau negu dabar kaštuo- ja. Tada bus padaroma prefa- brikacijos metodu, tai yra ma- siniai gaminant įvairias namų dalis ir jas nuvežus į vietą pa- statant ir sustatant valandų bė- gvyje. Jis dar pareiškė, kad ne-

bebus reikalingi įvairūs bran- gūs ir sudėtingi namų ar jų įrengimų remontai, kadangi sugedus bet kuriai daliai ar įrengimui bus galima sugedu- sį dalį pakeisti gatava nauja dalimi.

Automobilistas užmušė Petronelę Martinaitis

Gyvenusi 4329 S. Francisco Avenue Petronelė Martinaitis, 85 metų amžiaus, antradienio ryto buvo neatsargaus jauno vairuotojo užmušta einant skersai California Ave. ties 44 gatve. Einančią į Nekalto Pra- sidėjimo bažnyčią, 44 Street ir Fairfield Ave., ją permušė pra- važiuojantis Davis Wilson, 19 metų amžiaus, gyvenantis 1418 S. Sawyer Ave. Jis pakaltintas neatsargiu važiavimu, nedavi- mu pėsčiam kelio ir vairavimu be valstijos ir miesto leidimo. Jam paskirta stoti prieš Trafi- ko teismą vasario 22 dieną.

Dėl valstybinės pašalpos katalikiškos mokyklos

Dr. Donald Erickson, Chi- cago's universiteto profesorius, po 7 mėnesių studijų įteikė Illi- nojaus legislatūrai 500 pusla- pių raportą, parodydamas, kad valstija turės primokėti po \$300 už kiekvieną mokinį besimo- kantį privačiose mokyklose, jei nenori, kad tos mokyklos užsidarytų ir tie mokiniai būtų perkelti į viešąsias mokyklas. Jau praeitais metais 8.1 nuo- šimtis mokinių iš privačių mo- kyklų perėjo į viešąsias. Prof. Erickson nurodė, kad tokia pašalpa privacioms mokykloms suteiptų Illinojaus valstijai \$7 milijonus iki 1976 metų ir \$74 milijonus iki 1980 metų.



Sunny Isles, Floridoje atostogaujanti mergina jau anksčiau ryte išskubėjo su vandens slide prie vandenyno, ieško- dama tinkamų bangų.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

COLOR MATCHER
Responsible salary position with fast growing Company. — Producing uni- que product.

CAREER QUEST
Div. Of Flynn Consultants Inc.
372-0896

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

40 NEW - USED
HOT - COLD MACHINES
Coin Oper.

CALL
342 - 7739

FURNITURE AND FIXTURES
Rakandai ir Įrenginiai

PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
10% iki 50% nuolaida. Galima pirkti talimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuviai.

SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. Western Ave.

RENTING IN GENERAL
Nuomos

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS su vir- tuves privilegijomis gerose apylin- kėse. Tel. 434-3440.

Neleisti pramonei kontroliuoti taršą

Federal oro taršos kontrolės programos viršininkas John Middleton pareiškė Chicagoje vykstančiai Amerikos Moks- lams Skatinti draugijos konfe- rencijai, kad industrijos atsto- vai neprivalo dalyvauti oro taršos kontrolės tarybose. "Tie laikai jau praėjo, kada taršos taryboms vadovavo pramonės atstovai", pasakė jis. Pagirda- mas Chicago dėl jos pastangų Middleton pareiškė, kad bend- rai negalima terodoma noro atmosferai apšvarinti. Jis kvie- tė mokslininkus palikti savo uždaras laboratorijas ir padėti apšvarinti labai jau užterštą gyvenamąją aplinką.

TRUMPAI

— Kun. M. Valadkos knyga Už laisvą lietuvių galima gauti Naujienose. 409 puslapiai, minkšti viršeliai. Kaina \$5.00.

— Petras ir Marija Lengvinai tuojau po švenčių išvažiuoja į Floridą. Jie rengiasi aplankyti St. Petersburgą, Tampą, Mia- mi ir kelias didesnes salas. Flo- ridoje planuoja praleisti žie- mos šaltčius.

— Janice Kalvaitis, Rūta Čel- kis, Frances Waidžiulis ir Phyl- lis Valenta baigė Chicago State kolegijoje pedagogikos moks- lus ir gavo bakalaurų laipsnio diplomus.

— Stud. Tomas Jeskaitis praeitą šeštadienį žaisdamas futbolą Louisville universiteto komandoje prieš Long Beach kolegijos komandą, buvo dau- geliu atvejų dėmesio centre. Paskutinėse sekundėse jis in- ešė dvigubą įvartį, kuris po ilgų svarstymų nebuvo užskaitytas. Rungtynės baigėsi lygiomis — 24 : 24 Jos vyko garsiajame Pa- sadenos stadione.

— Anna Zupkus, Western Springs, Ill., anksčiau gyve- nusi Chicago's pietvakariuose, sulaukė 73 m. amžiaus, bet do- misi lietuvių reikalais ir kas- dien skaito Naujienas. Pirmie- ji žiemos šalčiai pakenkė jos sveikatai, bet ji labiau rūpi- na savo sūnui Edvinu, kuris serga ir gydosi ligoninėje.

— Rašytojo Lindo Dovydeno atsiminimai dviejuose tomuose "Mes valdysime pasaulį" šiuo metu yra aktualiausias ir la- biausiai perkamos knygos. Daugelis autorių prisimena iš jo premijuoto romano "Broliai Domeikos" ir kitų kūrinių iš- leistų nepriklausomos Lietu- vos metais ir tremtyje. Abu to- mai kainuoja 8 dol. Gaunami Naujienose.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAI NUOSIMAS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS
DĖL VISU INFORMACIJŲ, KREIPKITE SĮ

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-77

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMO REIKAL

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-223

• NAMŲ IR BIZNŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS • NOTARIATAS
• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI

• PAJAMŲ MOKESCIAI — INCOME TAX

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET TEL. 925-60

RESTORANAS — VALGYKLA. Dvie- jų aukštų namas, moderniškai ir nauji igeigimai — judri vieta — labai geras biznis, lengva aptarnauti.
3 BUTAI ir BIZNIO patalpa. Rink- tinė vieta Marquette Parke, \$43,000.
11 BUTŲ MŪRAS, 10 metų. 60 p. sklypas, geros pajamos, puiki vieta.

ŠIMAITIS REALTY

NOTARY PUBLIC, INCOME TAX, INSURANCE

2737 W. 43rd STREET
CL 4-2390

DAŽAU NAMUS

IS VIDAUS IR LAUKO

Valau kilimus ir baldus.
Pilna apdrauda.

I. RUDIS Tel. CL 4-1050

TERRA

Brangenybės, Latikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

JUOZAS (JOE) JURAITIS

Nebrangiai ir greitai taiso Volkswage- nus, Volvus, Mercedes, Porschus ir kitas užs. ir vietinės gamybos maši- nas. Elektroninis tikrinimas, patyrė mechanikai, vilkikas.

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd St.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS

2608 West 69th Street
Chicago, Illinois 60629

WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prek- ių. Automobilai, baldai, maistas, pinigai.

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

SKAITYK "NAUJENAS"

JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

LA 1-8047

Kainavimas veltui, kreipkitės bet kad

Šiomis dienomis išėjo iš spaudos kun. M. VALATKOS

parašyta knyga

UŽ LAISVĄ LIETUVĄ

kurioje autorius nagrinėja gyvų mūsų išeivijos ir pavergtos

Lietuvos klausimus, 408 puslapiai, kaina \$5.00.

Knygą gausite pasiuntę pinigus šiuo adresu:

Kun. M. VALATKA

1743 N. Sumer Ave., Scranton, Pa. 18508

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(Licensed by VNESHPOSYLTORG)

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, baldai, automobiliai,

maistas, doleriniai Certifikatai.

Vedėjas E. ŽUKAUSKAS

5% Passbooks

5 1/2% Investment bonus plan \$1,000 minimum

6% \$5,000 minimum 2 year certificate

5 1/4% \$1,000 minimum 1 year certificate

Savings Insured to \$20,000. — Highest reserves.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 ARCHER AVE., CHICAGO, ILL. 60632

MOVING — Apdrausta perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustymo

įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. Končiaus knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.

Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Idomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia

dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir ki- tas tremties vietas. Knygą pasiųsime adresatui, jei pasių- site čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608